

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií, katedra politologie

Martin Mezera

**Role Nejvyššího soudu Spojeného království
v devolučním procesu**

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Martin Mezera**

Vedoucí práce: **PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.**

Datum obhajoby: **2015**

Bibliografický záznam

MEZERA, Martin. (2015). *Role Nejvyššího soudu Spojeného království v devolučním procesu*. Praha. 48 s. Bakalářská práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Abstrakt

Tématem této bakalářské práce je role Nejvyššího soudu Spojeného království v devolučním procesu. Práce se tedy zaměřuje na vztah dvou důležitých aspektů britského systému, soudnictví a devoluce, který byl podle autora dosud víceméně přehlížen.

Cílem je zjistit, jestli se nově vzniklý Nejvyšší soud podílí na prohlubování tohoto procesu. Autor se nejdříve zabývá soudnictvím ve Spojeném království a snaží se přiblížit poměrně složitou soudní soustavu v jeho třech jurisdikcích, Anglii a Walesu, Skotsku, Severním Irsku. Následně se zaměřuje na okolnosti vzniku a fungování Nejvyššího soudu. V další části pak popisuje, co jsou devoluční otázky a jak probíhala jejich kontrola před rokem 2009. Nejdůležitější část práce je pak věnována popisu novodobého devolučního vývoje v jednotlivých oblastech Spojeného království a rozboru případů možného překročení pravomocí devolučními orgány. Autor analyzuje jednotlivé judikáty a zjišťuje, jak v nich soudci na devoluci pohlížejí.

Pomocí tohoto rozboru pak autor dochází k závěru, že počet případů je zatím příliš nízký, aby se mohl jednoznačný vliv potvrdit. Nicméně i v těchto několika rozhodnutích lze vyzorovat určitý názorový vývoj jednotlivých soudců.

Abstract

This Bachelor Thesis deals with role of the Supreme Court of the United Kingdom in the devolution process. It examines two important aspects of british political system, the judiciary and devolution. Relation between them has in fact been quite overlooked.

Main purpose is to find out, wheter newly established Supreme Court has contributed on deepening the devolution. At first author briefly describes UK judiciary and tries to explain relatively complicated systém of courts in all of three legal systems, England and Wales, Scotland, Northern Ireland. Afterwards, he explains wht devolution issues are and how their judicial review had looked like before 2009. The most important part of this thesis deals with description of recent devolution developmnet in all areas. Author analyses single court decisions and and exlplores opinions of court's justices.

By this analysis author finds out that the number of court decisions is still relatively small to prove without doubts its influence. Nevertheless, even those few decisions help us understand the development of Supreme Court judges's opinion.

Klíčová slova

Devoluce, Nejvyšší soud, Spojené království, Vliv, Soudnictví

Keywords

Devolution, Supreme Court, United Kingdom, Influence, Judiciary

Rozsah práce: Samotný text, tedy Úvod- Summary čítá 69 002 znaků včetně mezer, tedy 38,3 normostran.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla použita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 14.5.2015

Martin Mezera

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu práce PhDr. Miloši Brunclíkovi, Ph.D. za jeho vstřícný přístup a cenné rady. Dále bych rád poděkoval své mamce za pomoc s korekturou práce.

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Institut politologických studií
Katedra politologie

Role nejvyššího soudu Spojeného Království v devolučním
procesu
Projekt bakalářské práce
Vedoucí práce: PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Martin Mezera
5. 6. 2013

Vymezení tématu

Ve své bakalářské práci se budu zabývat Nejvyšším soudem Spojeného Království (The Supreme Court) a jeho úlohou v devolučním procesu. V rámci britského ústavního systému plní totiž tento orgán úlohu, která se podobá roli ústavních soudů v jiných zemích. Jednou z pravomocí nejvyššího soudu, který byl ustaven v roce 2009, je mimo jiné i pravomoc rozhodovat v devolučních otázkách. Tato svěřená pravomoc spočívá převážně v přezkumu legality aktů devolučních orgánů ve Skotsku, Severním Irsku a Walesu. To, jak je devoluce ve Spojeném Království koncipována, je ve světovém kontextu zcela unikátní. Devolučním orgánům je přiznáno jen omezené množství pravomocí a vzhledem k tomu, že ústřední Parlament Spojeného Království má možnost tyto orgány kdykoliv rozpustit, je právě tato kompetence Nejvyššího soudu jednou z klíčových prvků kontroly jejich činnosti. Proto se domnívám, že toto téma má svůj význam nejen z komparativně- politologického hlediska, ale i z hlediska ústavně-právního. Zároveň si myslím, že mnou zvolené téma je v českém prostředí zatím poměrně neprozkoumané, a proto by má práce mohla poskytnout i nový zajímavý pohled na devoluční proces.

Cíle mé práce

Hlavním cílem mé práce je zkoumat to, jak ovlivňuje Nejvyšší soud devoluční proces. Ústřední výzkumná otázka se soustřeďuje na okruh pravomocí, které jsou devolučním orgánům zřizovacími akty svěřeny a jak jsou pak následně tyto kompetence a jejich případné překročení interpretovány Nejvyšším soudem. Mojí hypotézou totiž je, že Nejvyšší soud svými rozhodnutími otvírá cestu pro další devoluci a má na ni značný vliv.

Metodologie

Na úvod mé práce se stručně zaměřím na problematiku devoluce z historického hlediska. V této části budu stručně popisovat cestu k devoluci a samotný vznik jednotlivých devolučních orgánů, Skotského parlamentu (Scottish Parliament, Velšského národní rady (National Assembly for Wales) a Rada Severního Irsku (Northern Ireland Assembly). Dále bude potřeba zaměřit se na to, jaké pravomoci jsou vlastně těmto orgánům zákony přiznány. K tomuto zjištění bude třeba prozkoumat

jednotlivé zřizovací zákony, The Scotland Act, Government of Wales Act a Northern Ireland Act. Díky tomu pak budu schopen komparovat, jak se po stránce zákonných pravomocí jejich postavení liší a který z těchto orgánů je nejsilnější.

Klíčovým aspektem mé práce pak bude zaměření se na kontrolu činnosti devolučních orgánů prostřednictvím soudní moci. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud Spojeného Království existuje teprve od roku 2009, budu zkoumat i to, jak bylo v těchto otázkách rozhodováno předtím.

Poté se již zaměřím na samotný Nejvyšší soud Spojeného království. Nejdříve začnu popisem okolností a procesu, které ke vzniku tohoto soudního orgánu vedly. Opět prozkoumám zákon, který tento soud zřizuje. Díky tomu bych chtěl přiblížit, jak Nejvyšší soud funguje, jaké jsou jeho pravomoci, dále pak jak jsou vybírání a jmenování jednotliví soudci a jakou pozici soud zaujímá v rámci celé soudní moci Spojeného království. Následně bych již začal zkoumat konkrétní případy dopadu činnosti tohoto soudu na samotný devoluční proces. Zde chci zjistit, jak se vůbec jednotlivé případy k soudu dostanou a jak probíhá samotné soudní rozhodování. Nejdůležitější částí mé práce by pak byla analýza vybraných devolučních případů, kterými se Nejvyšší soud během čtyř let své existence zabýval. Podle daných rozhodnutí bych se pak chtěl pokusit porovnat oprávnění jednotlivých orgánů stanovená v zákonech a to jak má Nejvyšší soud tendenci vykládat je i tím stanovovat devolučním orgánům meze ve výkonu jejich svěřených pravomocí.

Nedílnou součástí při vypracovávání mé bakalářské práce bude studium nejrůznějších právních pramenů. Pravomoci jednotlivých devolučních orgánů i samotného Nejvyššího soudu budu zjišťovat pomocí zákonů, které je zřizují. K tomu, abych byl schopen zhodnotit rozhodnutí soudu, bude zase nezbytná znalost judikatury, která se k případům váže.

Předpokládaná osnova

1. Úvod
2. Historie devolučního procesu
3. Devoluční orgány a jejich pravomoci
 - 3.1. Skotský parlament
 - 3.2. Velšská národní rada
 - 3.3. Rada Severního Irsku

4. Soudní kontrola devolučního procesu před vznikem Nejvyššího soudu
5. Nejvyšší soud Spojeného království
 - 5.1. Vznik nejvyššího soudu
 - 5.2. Ustavování soudců
 - 5.3. Pravomoci soudu
6. Kontrola devolučních orgánů Nejvyšším soudem
 - 6.1. Průběh kontroly
 - 6.2. Jednotlivé případy a jejich zhodnocení
7. Závěr

Předpokládané zdroje:

Blahož J., Balaš V., Klíma K.: *Srovnávací ústavní právo*, Praha, Walters Kluver, 2011

Mitchell, J.: *Devolution in the United Kingdom*, Manchester, Manchester University Press, 2009

Bogdanor, V.: *The new British Constitution*, Oxford, Hart Publishing, 2009

Lee, J.: *From House of Lords to Supreme Court: judges, jurists and the process of judging*, Oxford, Hart, 2011

Trench, A.: *The Courts and Devolution in the United Kingdom*, The British Journal of Politics and International Relations, 2012

Dvořáková, Vladimíra: *Základní modely demokratických systémů*. Praha: Oeconomia, 2008

Blom- Cooper L., Dickson B., Drewry G.: *The first Year of the UK's Supreme Court*, *Northern Ireland Legal Quaterly*, 2010, No. 4

Leyland, P.: *The multifaceted Dynamics of U.K. Devolution*, Oxford university Press and New York University School of Law, 2011, Vol. 9, No. 1

Woodhouse, D.: *United Kingdom The Constitutional Reform Act 2005- defending judicial independence the English way*, *International Journal of Constitutional Law*, 2007, Vol. 5, No. 1

Tierney, S.: *Giving with one hand: Scottish devolution within a unitary state*, *International Journal of Constitutional Law*, 2007, Vol. 5., No. 4.

Prameny a ostatní zdroje

Scotland Act 1998

Nothern Ireland Act 1998

Government of Wales Act 2006

Constitutional Reform Act 2005

Supreme Court (<http://www.supremecourt.gov.uk/>)

Paliament of the United Kingdom (<http://www.parliament.uk/>)

Scottish Parliament (<http://www.scottish.parliament.uk/>)

Northern Ireland Assembly (<http://www.niassembly.gov.uk/>)

Welsh National Assembly (<http://www.assemblywales.org/>)

Obsah

OBSAH	1
ÚVOD	2
1 SOUDNICTVÍ VE SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ	4
1.1. PRÁVNÍ SYSTÉMY SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ	4
1.2. ORGANIZACE SOUDNICTVÍ	4
2 NEJVYŠŠÍ SOUD SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ	6
2.1. VZNIK SOUDU	6
2.2. ORGANIZACE SOUDU	8
2.2.1. <i>Proces jmenování soudců</i>	8
2.2.2. <i>Postavení soudců</i>	9
2.2.3. <i>Administrativní aparát soudu</i>	10
2.3. JURISDIKCE SOUDU.....	11
3 DEVALUČNÍ OTÁZKY A PROCES JEJICH KONTROLY	12
3.1. DEVALUČNÍ OTÁZKY	12
3.2. SOUDNÍ KONTROLA DEVALUČNÍCH OTÁZEK PŘED VZNIKEM NEJVYŠŠÍHO SOUDU	13
3.2.1. <i>Devaluční případy před Soudní komisí</i>	14
3.3. KONTROLA NEJVYŠŠÍM SOUDEM.....	17
4 SKOTSKO	18
4.1. NOVODOBÝ DEVALUČNÍ VÝVOJ VE SKOTSKU.....	18
4.2. DEVALUČNÍ PŘÍPADY SOUVISEJÍCÍ SE SKOTSKEM PŘED NEJVYŠŠÍM SOUDEM	20
4.2.1 <i>Martin and Miller</i>	20
4.2.2 <i>AXA v. Lord Advocate</i>	22
4.2.3 <i>Imperial Tobacco Ltd. v. the Lord Advocate</i>	24
5 WALES	25
5.1. NOVODOBÝ DEVALUČNÍ VÝVOJ VE WALESU	25
5.2. PŘÍPADY ŘEŠENÉ NEJVYŠŠÍM SOUDEM V SOUVISLOSTI S DEVALUCÍ VE WALESU	29
5.2.1 <i>Welsh Byelaws</i>	29
5.2.2 <i>Agricultural Sector (Wales) Bill</i>	31
5.2.3 <i>The Recovery of Medical Costs for Asbestos Diseases (Wales) Bill</i>	32
6 SEVERNÍ IRSKO	34
6.1. NOVODOBÝ DEVALUČNÍ VÝVOJ V SEVERNÍM IRSKU	34
6.2. ČINNOST NEJVYŠŠÍHO SOUDU SOUVISEJÍCÍ SE SEVERNÍM IRSKEM.....	35
ZÁVĚR	36
SUMMARY	39
POUŽITÉ ZDROJE	40

Úvod

Obsahem této práce je role Nejvyššího soudu Spojeného království v devolučním procesu. Jak již název napovídá, budu se zde zabývat vztahem dvou důležitých součástí britského politického systému, a to devoluce a soudnictví. Zatímco devoluce jako taková je v současnosti poměrně častým předmětem zkoumání, vlivem justice na ni se dosud mnoho politologů ani právníků nezabývalo, a to ani v České republice, kde toto téma, pokud je mi známo, nezkoumal nikdo, ani v zahraničí. Proto si myslím, že moje práce by mohla poskytnout nový pohled na tuto problematiku.

Zároveň jsem si však vědom různých úskalí, která volba tohoto tématu přináší. První z nich spočívá v tom, že zvolená tematika je poměrně recentní, a proto je velmi obtížné vyhledat relevantní zdroje. Dalším problémem je porozumět fungování britského soudnictví a právnímu řádu jako celku, což však není vzhledem k mnohým odlišnostem mezi britskou a českou justicí vůbec snadné. Justiční systém Spojeného Království je totiž specifický a to nejen v tom, že zde neexistuje psaná ústava a místní právo je často pouze právem zvykovým, ale především v tom, že v rámci Spojeného Království existují tři odlišné jurisdikce, Anglie a Wales, Skotsko, Severní Irsko.

Do soustavy soudů, které zde dříve existovaly, přibyl v roce 2009 Nejvyšší soud, jemuž byla zřizovacím zákonem přidělena pravomoc přezkumu devolučních otázek. Moje práce má dva cíle. Prvním z nich je nabídnout komplexní přístup k problematice Nejvyššího soudu, jeho vzniku, složení a pravomocí, a druhým, z hlediska tématu práce významnějším, je zhodnocení rozhodovací praxe soudu ve vztahu k devoluci.

Základní premisou práce je to, že Nejvyšší soud svou činností přispívá k prohlubování devoluce. Za účelem jejího potvrzení nebo vyvrácení, je potřeba provést analýzu jednotlivých judikátů, a právě ona tvoří hlavní část textu. Jednotlivé případy možného překročení pravomocí je však třeba dát do kontextu s prostředím a devolučním uspořádáním ve Skotsku, Severním Irsku a Walesu, a z toho důvodu bude vždy rozboru jednotlivých rozhodnutí předcházet nástin novodobého devolučního vývoje v každé z těchto zemí.

Práce je členěna do několika částí. První z nich nejdříve ve stručnosti popisuje britský právní systém a soustavu soudů v jednotlivých jurisdikcích, neboť alespoň rámcový popis tohoto systému je, dle mého názoru, velmi důležitý. Druhý oddíl se poté zabývá vznikem a fungováním samotného Nejvyššího soudu.

Třetí oddíl pak představuje teoretický úvod do problematiky devolučních otázek. Vysvětluji zde, co je jejich obsahem a jak probíhala kontrola v této oblasti před vznikem Nejvyššího soudu, a poté se zabývám současným postupem.

Nejdůležitější část rozebírá konkrétní případy. Vzhledem k tomu, že se vážou k prostředí různých oblastí Spojeného království, ve kterých probíhala devoluce odlišně, zvolil jsem trochu jiný přístup, než byl popsán v projektu. Vždy před rozbořením každé kauzy stručně popíši vývoj devoluce v současnosti, vznik devolučního orgánu a jeho složení, a dále pak pravomoci, které mu byly svěřeny. Poté následují samotné případy, které v závěru práce hodnotím a snažím se najít, čím k rozvoji devoluce přispěly.

Pro zpracování tématu jsem v hojné míře využil jednotlivých právních předpisů, a to hlavně devolučních zákonů a zákona o ústavní reformě z roku 2005. Nejdůležitějším zdrojem pak byla judikatura soudů. Vyhledal a použil jsem rovněž několik odborných článků, i když na toto téma jich zatím mnoho napsáno nebylo. V obecnějších částech práce týkajících se devolučního vývoje jsem pak využil odborné literatury. Považuji za důležité podotknout, že mi práci velmi ztěžovala nedostupnost zdrojů v češtině, proto jsem si často musel dopomoci svým překladem.

1 Soudnictví ve Spojeném království

1.1 Právní systémy Spojeného království

Právní řád Spojeného království tvoří celkem tři jurisdikce, 1) Anglie a Wales, 2) Skotsko, 3) Severní Irsko. Toto rozdělení bylo dáno historicky.

Nezávislost skotského právního systému byla zakotvena v dohodě o unii se Skotskem z roku 1707, v níž sice byla požadována neplatnost všech předpisů, které byly v rozporu s organizací nebo judikaturou nově vzniklé unie, ale zároveň umožňovala odlišnost ostatních předpisů v obou jejích částech.¹

Severní Irsko má také svůj vlastní právní systém. Act of Union z roku 1800, který sestavila britská vláda a který začlenil Irsko do Spojeného království, sice neobsahoval podobné ustanovení jako dohoda se Skotskem z roku 1707, nicméně ve svém 8 článku uvádí: „, nechť je osmým článkem Aktu Unie, že všechno právo, které je v platnosti v době ustavení Unie a všechny soudy občanské i církevní jurisdikce v rámci řečených království zůstanou tak, jak jsou nyní vytvořeny...“² Toto rozdělení jurisdikcí reflektuje i odlišná soustava soudů v každé z nich.

1.2 Organizace soudnictví

Soudní soustava Spojeného království je poměrně komplikovaná. V každé jednotlivé jurisdikci existuje soud rozhodující v trestních věcech a soud rozhodující ve věcech civilních.

Soustavu civilních soudů v Anglii a Walesu a také soudů v Severním Irsku, kde je jejich uspořádání obdobné³, tvoří hrabské soudy (County Courts), u kterých jsou

¹ KUKLÍK, Jan a Radim SELTENREICH. 2011. *Dějiny angloamerického práva*. Vyd. 2., V nakl. Leges vyd. 1. Praha: Leges, 871 s. Student (Leges). ISBN 978-808-7212-875. s. 125.

² W.C. Costin, J. Steven Watson (ed.): *The Law and Working of the Constitution, Documents 1660-1914*, vol. 1, 1660-1783, London 1967, In: KUKLÍK, Jan a Radim SELTENREICH. 2011. *Dějiny angloamerického práva*. Vyd. 2., V nakl. Leges vyd. 1. Praha: Leges, 871 s. Student (Leges). ISBN 978-808-7212-875. s. 305.

³ Obecné soudy - Severní Irsko. *E-justice.europa.eu* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-ni-cs.do?member=1.

projednávány tzv. bagatelní případy⁴ a Vrchní soud (High Court of Justice), jenž je rozdělen na tři úseky⁵, a kde jsou řešeny kauzy nad 15000 liber a pokud je kauza komplikovaná, tak již od škody 5 000 £. Některé civilní případy, typicky záležitosti rodinného práva, rozhodují i magistrátní soudy, které vznikly teprve reformou v roce 1980.⁶ Ty jsou specifické tím, že místo kvalifikovaných soudců zde většinou rozhodují laičtí smírčí soudci. K projednávání odvolání pak slouží tzv. Odvolací soud (Court of Appeal), který je rozdělen na civilněprávní a trestněprávní úsek.⁷

Trestní věci pak v první instanci rozhodují buď magistrátní soudy (Magistrate's Courts), nebo korunní soudy (Crown Courts). Magistrátní soudy obecně rozhodují méně závažné kauzy a odvolání se podává ke korunnímu soudu. Pro něj slouží jako odvolací soud Oddělení Královniny lavice u Vrchního soudu a následně trestněprávní úsek Odvolacího soudu.⁸

Naproti tomu ve Skotsku existují určité odlišnosti. Funkci prvoinstančního soudnictví zde zastává 49 soudů hrabství (Sheriff Courts), které jednají jak v civilních, tak i trestních věcech. Kromě nich existují i smírčí soudy (Justice of the Peace Courts), rozhodující hlavně nejjednodušší trestní kauzy. Jsou specifické tím, že při nich rozhoduje laický smírčí soudce společně s právně vzdělaným soudním tajemníkem.⁹ Skotskými odvolacími soudy jsou pak Court of Session pro civilní soudnictví a Vrchní soud (High Court of Justiciary) pro trestní.¹⁰

⁴ Do 5000 liber.

⁵ Oddělení Královniny lavice (Queen's Bench Division), kolegium kancléřství (Chancery Division) a rodinné kolegium (Family Division).

⁶ KUKLÍK, Jan a Radim SELTENREICH. 2011. *Dějiny angloamerického práva*. Vyd. 2., V nakl. Leges vyd. 1. Praha: Leges, 871 s. Student (Leges). ISBN 978-808-7212-875. s. 186.

⁷ Obecné soudy- Anglie a Wales. *E-justice.europa.eu* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-ew-cs.do?member=1.

⁸ Obecné soudy- Anglie a Wales. *E-justice.europa.eu* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-ew-cs.do?member=1.

⁹ Obecné soudy - Skotsko. *E-justice.europa.eu* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-sc-cs.do?member=1.

¹⁰ Obecné soudy - Skotsko. *E-justice.europa.eu* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-sc-cs.do?member=1.

2 Nejvyšší soud Spojeného království

2.1 Vznik soudu

Nejvyšší soud Spojeného království vznikl v roce 2009 na základě ústavní reformy z roku 2005 a byly mu předány pravomoci, které do té doby vykonávala Odvolací komise Sněmovny lordů (the Appellate Committee of The House of Lords). Jednou z nejdůležitějších je rozhodování o devolučních otázkách, které předtím náleželo Soudní komisi Tajné rady.

Počátek diskuzí o vzniku nového tohoto soudu nacházíme již v roce 2000, kdy se dočítáme ve zprávě Královské komise pro reformu Sněmovny lordů, že doktrína dělby moci nikdy nebyla ve Spojeném království přímo dodržována a že „není žádný důvod, proč by druhá komora parlamentu nemohla nadále vykonávat soudní pravomoci Sněmovny lordů“.¹¹ Na tuto zprávu reagovala britská vláda vydáním tzv. White Paperu, ve kterém deklaruje svůj závazek „udržet soudní pravomoci Sněmovny lordů“.¹² O dva roky později však změnila svůj postoj, když „Downing Street 10“ vydala oznámení, ve kterém se mimo jiné praví, že pravomoci Sněmovny lordů v oblasti soudnictví budou převedeny na nový soud.

Cesta ke zřízení samostatného soudu začala v roce 2003, kdy Ministerstvo pro záležitosti ústavy vydalo návrh s názvem „Constitutional reform: The Supreme Court for the United Kingdom“. Hlavním argumentem pro zřízení Nejvyššího soudu bylo především prohloubení nezávislosti soudní moci na moci zákonodárné. Důvody pro vznik nové instituce byly rovněž kapacitní, protože dosud existující soudy nestíhaly vyřídit ve stávajících prostorách všechnu agendu.¹³ Vládní návrh zdůrazňoval nutnost reformy, přestože nijak nekritizoval dosavadní výkon soudních pravomocí, a ani neměl

¹¹ Report of the Royal Commission on the Reform of the House of Lords, A House for the Future, 2000. Cm 4534, 2000, para. 9.5. [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné na: <https://www.gov.uk/government/publications/a-house-for-the-future-royal-commission-on-the-reform-of-the-house-of-lords>.

¹² HAZELL, Robert. 2002. *Commentary on the White Paper: the House of Lords - completing the reform*. London: The Constitution Unit, 40 s. ISBN 1903903092. [online] [cit. 2014-04-30]. s. 9. Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/86.pdf>.

¹³ Constitutional Reform: A Supreme Court for the United Kingdom, July 2003, [online] [cit. 2014-05-21]. s. 10-13. Dostupné na: <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.dca.gov.uk/consult/supremecourt/supreme.pdf>.

pochybnosti o nezájatosti lordů.¹⁴ Podle vlády však bylo klíčové, aby nevznikla pochybnost o nezávislosti soudu na politické moci.¹⁵ Návrh mimo jiné zvažoval otázku, zda by na nový soud měla přejít pravomoc rozhodovat o devolučních záležitostech, ovšem odpověď na ni nebyla jednoznačná, protože stávající zřízení podle mínění vlády poměrně dobře fungovalo.¹⁶ Hlavním argumentem pro převedení těchto pravomocí bylo, že by odpadla možnost střetu zájmů v případech, kdy by některá ze stran sporu o jurisdikce byla zároveň tou, která tento spor bude rozhodovat. Návrh se dále zabýval i dalšími záležitostmi, jako například počtem soudců, funkcí předsedy a místopředsedy soudu atd.¹⁷

Sněmovna lordů vydala jako odpověď na návrh ministerstva dokument, ve kterém nejdříve zdůraznila, že jako celek rozhodně nepodporuje vznik Nejvyššího soudu a „část lordů se domnívá, že taková změna rozhodně není nutná a může být dokonce škodlivá“.¹⁸ Podle jejich argumentace stávající praxe fungovala dobře. Naproti tomu však polovina jejích členů tvrdila, že separace jednotlivých složek státní moci je pro moderní liberální demokracie nezbytná. Celá sněmovna se naopak shodovala v tom, že v případě svého vzniku by nový soud měl získat veškeré potřebné zařízení včetně budovy, který by měla být dostatečně reprezentativní, zdůrazňující důležitost instituce. Shoda rovněž panovala v tom, že soud by měl mít svůj vlastní rozpočet, zaměstnance a další potřebné vybavení. Pokud se týká pravomoci rozhodovat o devolučních otázkách, panoval názor, že by odpovídalo významu Nejvyššího soudu, aby se stal finálním orgánem posuzujícím a řešícím otázky, které ohledně devoluce vyvstanou. Co se týká počtu soudců, shodli se lordi v tom, že jejich počet by neměl být příliš vysoký.¹⁹

¹⁴ Constitutional Reform: A Supreme Court for the United Kingdom, July 2003. [online] [cit. 2014-05-21]. s. 12. Dostupné na:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dca.gov.uk/consult/supremecourt/supreme.pdf>.

¹⁵ Constitutional Reform: A Supreme Court for the United Kingdom, July 2003. [online] [cit. 2014-05-21]. s. 13. Dostupné na:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dca.gov.uk/consult/supremecourt/supreme.pdf>.

¹⁶ Constitutional Reform: A Supreme Court for the United Kingdom, July 2003. [online] [cit. 2014-05-21]. s. 19. Dostupné na:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dca.gov.uk/consult/supremecourt/supreme.pdf>.

¹⁷ Constitutional Reform: A Supreme Court for the United Kingdom, July 2003. [online] [cit. 2014-05-21]. s. 23-24. Dostupné na:

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.dca.gov.uk/consult/supremecourt/supreme.pdf>.

¹⁸ House of Lords: The Law Lords response to the Government's consultation paper on Constitutional reform: Supreme Court for the United Kingdom, (July 2003). [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: http://www.squire.law.cam.ac.uk/electronic_resources/uk_constitutional_reform_judicial_reform.php.

¹⁹ House of Lords: The Law Lords response to the Government's consultation paper on Constitutional reform: Supreme Court for the United Kingdom, (July 2003). [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: http://www.squire.law.cam.ac.uk/electronic_resources/uk_constitutional_reform_judicial_reform.php.

Nejvyšší soud byl nakonec zřízen ve 3. části ústavní reformy z roku 2005. O jeho transparentnosti, veřejné přístupnosti a nezávislosti na Sněmovně lordů svědčí například i to, že nejenže nepřevzal názvy předchozích institucí, ale ani způsob oslovování soudců. Tento nově vzniklý soud získal vlastní budovu a potřebné zázemí, což kromě zlepšených prostorových podmínek rovněž přispělo k tomu, že nadále nebyl vnímán jako součást parlamentu. Jako novinka byly zřízeny internetové stránky, na kterých jsou zveřejňovány nejen informace o projednávaných případech, ale také o jednotlivých soudcích. Jeden z komentářů při příležitosti slavnostního otevření budovy Nejvyššího soudu zněl takto: „*Nejvyšší soud již nebude schován na konci chodby ve Sněmovně lordů, ale lidé, kteří půjdou po ulici, se sami budou moci podívat dovnitř a zjistit, jak pracuje*“.²⁰ Právě skutečnost, že kdokoliv může nahlédnout do činnosti této instituce, je nejdůležitějším faktorem, který ústavní reforma přinesla. Před vznikem Nejvyššího soudu sice nebyl důvod pochybovat o nezávislosti soudních lordů (Law Lords), ale nyní je daleko očividnější. Nejdůležitější změny tak nastaly hlavně v symbolické rovině a v tom, jak je instituce nyní vnímána veřejností.²¹

2.2 Organizace soudu

2.2.1. Proces jmenování soudců

Postup jmenování soudců Nejvyššího soudu je upraven v ústavní reformě z roku 2005. Soudcem se může stát ten, kdo má potřebnou právní praxi. Tou je myšleno buď vysoké soudní postavení zastávané v posledních dvou letech, nebo kvalifikovaná praxe alespoň 15 let, kterou je míněno právo vystupovat při jednáních vyšších soudů v Anglii, Skotsku a Severním Irsku.²² Samotný proces výběru soudců by se pak dal rozdělit do tří fází.

²⁰ The UK Supreme Court Is A Major Milestone In Government's Constitutional Reform Agenda says Justice Secretary Straw. 2009. *The Information Daily.com* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.theinformationdaily.com/2009/10/19/the-uk-supreme-court-is-a-major-milestone-in-governments-constitutional-reform-agenda-says-justice-secretary-straw>

²¹ LEE, James. *From House of Lords to Supreme Court: judges, jurists and the process of judging*. Portland, Or., 2011, xxxi, 310 p. ISBN 18-494-6081-7. s. 31.

²² Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Section 25. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>

První z nich je jednání výběrové komise tvořené předsedou a místopředsedou Nejvyššího soudu, zástupci komise pro jmenování soudců Anglie a Walesu a členy komise pro jmenování soudců Skotska a Severního Irska. Během výběrového procesu musí být její návrhy konzultovány s lordem kancléřem, prvními ministry Skotska a Walesu, státním tajemníkem pro záležitosti Severního Irska (the Secretary of State for Northern Ireland) a soudci, kteří předsedají významným soudům a nepřejí si být jmenováni za soudce Nejvyššího soudu.²³

V další fázi je vybrán jeden kandidát, který má podle názoru komise dostatečné zkušenosti se všemi třemi právními systémy ve Spojeném království a jeho jméno je předloženo lordu kancléři spolu se jmény soudců, se kterými byl návrh konzultován. Lord kancléř může vybraného kandidáta dvakrát odmítnout, avšak potřetí ho již musí přijmout. Jediná výjimka nastane v případě, že napotřetí komise navrhne člověka, který dle názoru lorda kancléře nedosahuje kvalit dosavadních navržených. V tom případě může lord namísto něj navrhnout znovu jednoho z dříve odmítnutých kandidátů.²⁴

Vybrané jméno je poté sděleno premiérovi, který následně formálně doporučí kandidáta královně.²⁵ Předseda a místopředseda soudu jsou jmenováni obdobným způsobem s tím rozdílem, že dříve, než je kandidát navržen, musí být členem Nejvyššího soudu. První soudci Nejvyššího soudu však tímto způsobem vybírání nebyli. V souladu se speciálním ustanovením týkajícím se prvních soudců se jimi stali bývalí apelační lordi, přičemž předsedou byl jmenován nejstarší z nich.²⁶

2.2.2. Postavení soudců

Nejvyšší soud Spojeného království má 12 soudců, jejichž funkční období není nijak omezeno. Každý z nich musí co nejdříve po svém jmenování složit slib věrnosti a slib soudce do rukou předsedy. Když není post předsedy obsazen, skládá jej do rukou

²³ Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Section 27. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>.

²⁴ Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Section 29. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>.

²⁵ Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Section 25. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>.

²⁶ Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Section 24. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>.

místopředsedy, a pokud není jmenován ani ten, tak do rukou nejstaršího soudce.²⁷ Funkční období soudce Nejvyššího soudu je omezeno pouze zákonem o odchodu soudců do důchodu (Judicial Pensions and Retirement Act 1993), který stanoví, že soudci mohou sloužit do 75 let, jestliže byli jmenováni před rokem 1995, nebo do 70, když byli jmenováni později.²⁸ Každý z nich však může na svůj post kdykoliv rezignovat. Pokud je soudce dlouhodobě nemocný, z nějakého důvodu nemůže zastávat svůj úřad a není schopen podat sám rezignaci, může lord kancléř rozhodnout o tom, že jeho místo bude uvolněno. Toto rozhodnutí má stejné důsledky, jako kdyby rezignoval sám, ovšem musí s tím vždy souhlasit v případě řadového soudce předseda spolu s místopředsedou soudu, v případě předsedy soudu místopředseda a nejstarší soudce a v případě místopředsedy předseda a nejstarší soudce.²⁹ Ze závažných důvodů mohou být soudci také odvoláni, ale aby byla zachována pojistka nezávislé soudní moci a nedocházelo ke svévolným aktům, je potřeba, aby návrh podaly královně obě komory britského parlamentu – tedy Sněmovna lordů (House of Lords) a Dolní sněmovna (House of Commons).³⁰

2.2.3. Administrativní aparát soudu

Administrativa soudu je v ústavní reformě upravena zvlášť.³¹ Klíčovou roli hraje lord kancléř, který musí pro soud zajišťovat zdroje nezbytné pro jeho fungování. Nejvýznamnějším úředníkem je výkonný ředitel, kterého jmenuje lord kancléř po konzultaci s předsedou soudu. Je podřízen přímo předsedovi soudu, který na něj může převést pravomoc jmenovat ostatní úředníky soudu a ostatní mimosoudní funkce. Počet úředníků a podmínky jejich přijímání určuje výkonný ředitel po dohodě s lordem

²⁷ Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Section 32. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>

²⁸ Judicial Pensions and Retirement Act 1993. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1993/8/contents>

²⁹ Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Section 35-36. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>

³⁰ Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Section 33. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>

³¹ Constitutional Reform Act 2005. Part 3. Staff and resources. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>

kancléřem.³² Jeho úkolem je také efektivní rozdělování zdrojů přidělených soudu. Výkonný ředitel má dva zástupce.

Administrativní zaměstnanci soudu jsou státními úředníky se zvláštním statutem, protože nejsou podřízeni ani lordu kancléřovi, ani nepracují pod hlavičkou Ministerstva spravedlnosti. Jejich platové a další pracovní podmínky se řídí podle příslušných zákonů. Místa těchto úředníků po zřízení Nejvyššího soudu obsadili někteří bývalí zaměstnanci Sněmovny lordů, Soudní komise Tajné rady, ale i Ministerstva spravedlnosti a některých dalších ministerstev.³³ V roce 2012 měl Nejvyšší soud podle výroční zprávy celkem 48 zaměstnanců, přičemž do tohoto počtu je zahrnuto i sedm asistentů soudců.³⁴

2.3. Jurisdikce soudu

Nejvyšší soud Spojeného království působí jako odvolací soud ve vztahu k Odvolacímu soudu Anglie a Walesu (Court of Appeal in England and Wales), Skotska (Court of Session) a Severního Irsku (The Court of Appeal in Northern Ireland a někdy High Court). Tato pravomoc se liší podle jednotlivých jurisdikcí. Specifický je vztah ke Skotsku, kde může Nejvyšší soud posuzovat jako odvolací pouze civilní věci, trestněprávní případy jsou projednávány ve Skotsku. Ve vztahu k ostatním oblastem Království je pak možné projednávat i trestněprávní případy.³⁵ Odvolání od soudu pro Anglii a Wales a od soudu pro Severní Irsko je možné podat pouze se svolením buď jednoho z nich anebo Nejvyššího soudu. Žádost o povolení tohoto odvolání se podává nejdříve k Odvolacímu soudu a teprve po jeho zamítavém stanovisku může být podána k Nejvyššímu soudu. Ve Skotsku není takového povolení většinou zapotřebí, je však nutné, aby místo toho odvolání podepsali dva skotští advokáti. V případech, kdy je

³²GAVIN, Drewry. 2011. The UK Supreme Court – A Fine New Vintage, or Just a Smart New Label on a Dusty Old Bottle? *International journal for court administration* [online]. 3(2): 1-14 [cit. 2014-02-12]. ISSN 2156-7964. S. Dostupné z: <http://www.iacajournal.org/index.php/ijca/article/view/60/42>.

³³ *The Supreme Court annual report and accounts 2011-2012*. London: Stationery Office. ISBN 978-010-2978-162. [online] [cit. 2014-10-30]. s. 47. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/247092/0026.pdf.

³⁴ *The Supreme Court annual report and accounts 2011-2012*. London: Stationery Office. ISBN 978-010-2978-162. [online] [cit. 2014-10-30]. s. 50. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/247092/0026.pdf.

³⁵ Constitutional Reform Act 2005, Section 40 a 41. [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>.

povolení soudu potřeba, znamená zamítnutí této žádosti nemožnost projednání před soudem nejvyšším.³⁶

Jednání soudu se řídí nejen ústavní reformou, ale také pravidly a instrukcemi (Rules, Practice direction), které vydává předseda soudu. Před jejich přijetím je musí konzultovat s lordem kancléřem, advokátními komorami a také s ostatními institucemi a osobami, kterých se pravidla mohou týkat. Soud zasedá většinu všedních dnů, jen v pátek nikoliv, ten je vyhrazen pro přípravu soudců. Jeho úkolem je projednat případy do 9 měsíců od podání odvolání.³⁷ Soudci zasedají většinou v pěti, sedmi, nebo výjimečně až jedenáctičlenných senátech.³⁸

3 Devoluční otázky a proces jejich kontroly

3.1. Devoluční otázky

Pro pochopení toho, co jsou to devoluční otázky, je důležité si uvědomit, že tím, že byly schváleny tři devoluční zákony, nedošlo k přenosu suverenity. Ve Spojeném království i nadále platí ústavní princip suverenity parlamentu. Tento princip vysvětluje například Dicey tak, že všechny zákony, které britský parlament vytvoří, musí být respektovány soudy a neexistuje žádná autorita, která by mohla pravidla parlamentu rušit.³⁹ Devoluce tedy znamenala pouze přesun vymezených správních, exekutivních a legislativních pravomocí na nově vzniklé orgány - Skotský parlament, Velšské národní shromáždění a Národní shromáždění Severního Irsku. Tyto tři nově vytvořené devoluční instituce tedy zůstaly v podřízeném vztahu k britskému parlamentu v Londýně.⁴⁰ To ve výsledku znamená, že mohou vykonávat svou činnost jen v mezích, které jsou

³⁶ A guide to bringing a case to The Supreme Court. [online] [cit. 2014-10-30]. Dostupné z: <https://www.supremecourt.uk/docs/a-guide-to-bringing-a-case-to-the-uksc.pdf>.

³⁷ *The Supreme Court annual report and accounts 2011-2012*. London: Stationery Office. ISBN 978-010-2978-162. [online] [cit. 2014-10-30]. s. 23. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/247092/0026.pdf.

³⁸ *The Supreme Court annual report and accounts 2011-2012*. London: Stationery Office. ISBN 978-010-2978-162. s. 25. [online] [cit. 2014-10-30]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/247092/0026.pdf.

³⁹ DICEY, Albert Venn. 1982. *Introduction to the study of the law of the constitution*. Indianapolis: Liberty Fund, cxlviii, 435 s. ISBN 08-659-7002-5. s. 39.

⁴⁰ GIBSON-MORGAN, Elizabeth. 2014. The United Kingdom Supreme Court and Devolution Issues: Towards Constitutional Review? *Revue Miroirs* [online]. (1) s. 97. [cit. 2014-05-09]. ISSN 2275 – 2560. Dostupné z: <http://www.revuemiroirs.fr/links/article8.pdf>.

devolučními zákony nastaveny. Vzniknou-li pochybnosti o tom, zda nepřekračují svoje kompetence, může být podán návrh na soudní přezkum a Nejvyšší soud Spojeného království je povinen se jím zabývat. Rozhoduje jednak o tom, zda se předložená otázka vůbec týká devoluce a dále pak o tom, jestli orgány Skotska, Walesu a Severního Irsku jednaly, či se chystaly jednat v souladu se svými pravomocemi a jestli neselhaly v plnění povinností, které pro ně vyplývají z práva Evropské unie či Evropské úmluvy o lidských právech.

K projednávání těchto otázek docházelo zpočátku především ve vztahu ke Skotsku, což bylo dáno tamějším odlišným devolučním uspořádáním. Skotský parlament získal již v roce 1998 poměrně rozsáhlou primární legislativní pravomoc, zatímco velšské pravomoci byly mnohem užší. Velšské národní shromáždění získalo primární legislativní pravomoc v omezené míře až v nedávné době. Proto také došlo k několika procesům, jež se problematiky Walesu týkaly, až v posledních letech.

3.2. Soudní kontrola devolučních otázek před vznikem Nejvyššího soudu

Před zřízením Nejvyššího soudu v roce 2009 posuzovala a rozhodovala devoluční otázky Soudní komise Soukromé rady (Judicial Committee of Privy Council). To, že byla tato kompetence přiznána právě tomuto orgánu, bylo předmětem debat, protože v té době již existovala Odvolací komise Sněmovny lordů, která byla nejvyšším soudním orgánem rozhodujícím o otázkách týkajících se všech tří právních systémů ve Spojeném království. Soudní komise Tajné rady měla do té doby pravomoci jen jako soud pro bývalé kolonie. Již na počátku devolučního procesu vyvstaly pochybnosti především ze strany Skotska o tom, že by představitelé zákonodárné moci měli hrát tak významnou roli v oblasti soudnictví. Labouristická vláda odůvodňovala tento krok tím, že Soudní komise již má předchozí zkušenosti jako soud poslední instance pro kolonie. Tuto pravomoc ovšem fakticky nevykonávala od roku 1949, kdy k ní jako poslední přestala posílat odvolání Kanada.⁴¹ Jedním z argumentů pro předání této kompetence

⁴¹ LE SUEUR, Andrew P. 2001 *What is the future for the Judicial Committee of the Privy Council?*. School of Public Policy, University College London. [online]. s.11. [cit. 2014-05-12] Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/72.pdf>.

bylo případné přetížení Odvolací komise. Řada lordů však stejně zasedala v obou těchto orgánech.⁴² To, že byly devoluční otázky svěřeny jinému orgánu než Odvolací komisi, způsobovalo problémy především proto, že i když byla formálně oddělena jurisdikce obou komisí, rozhodnutí soudní komise mělo někdy stejný efekt jako jiné rozhodnutí Odvolací komise, které se také týkalo Skotska, Walesu a Severního Irsku, ovšem nemělo devoluční charakter.⁴³ Další problémy byly zapříčiněny i samotnou velikostí orgánu. V Soudní komisi totiž mohlo při devolučních případech zasedat více než 50 soudců.⁴⁴ Podmínkou k tomu, aby mohl člen Soukromé rady v této komisi zasednout, bylo to, že musel být buď soudním lordem, nebo v minulosti zastávat definovaný vysoký úřad u soudu.⁴⁵ O složení tří nebo čtyřčlenného senátu rozhodoval nejstarší soudní lord a nikde nebylo stanoveno, jaké v něm má být teritoriální zastoupení. Tak se mohlo stát, že v senátu zasedli například pouze Skoti.⁴⁶

3.2.1. Devoluční případy před Soudní komisí

Většina případů, které souvisely s problematikou devoluce, přišla ze Skotska. První čtyři se objevily mezi lety 2000 a 2001 a k Soudní komisi se dostaly odvoláním od Vrchního soudu v Edinburghu. Ten byl až do schválení zákona o Skotsku nejvyšší soudní instancí, která mohla skotské trestní případy rozhodovat.⁴⁷ Rok 1998 však přinesl významnou změnu, když byla poprvé zavedena možnost přezkumu skotských trestních případů soudní komisí Tajné rady. K tomu, aby se tyto kauzy ke komisi dostaly, bylo potřeba buďto svolení skotského soudu, nebo pokud nebylo uděleno,

⁴² LE SUEUR, Andrew P. 2001 *What is the future for the Judicial Committee of the Privy Council?*. School of Public Policy, University College London. [online]. s.5. [cit. 2014-05-12] Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/72.pdf>.

⁴³ LE SUEUR, Andrew P. 2001 *What is the future for the Judicial Committee of the Privy Council?*. School of Public Policy, University College London. [online]. s. 5. [cit. 2014-05-12] Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/72.pdf>.

⁴⁴ LE SUEUR, Andrew P. 2001 *What is the future for the Judicial Committee of the Privy Council?*. School of Public Policy, University College London. [online]. s. 16. [cit. 2014-05-12] Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/72.pdf>.

⁴⁵ O'NEILL, Aidan. 2001. Judicial politics and the judicial committee: the devolution jurisprudence of the privy council. *The Modern Law Review*, [online]. **64**(4): s. 607. [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1111/1468-2230.00341. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1468-2230.00341/abstract>.

⁴⁶ LE SUEUR, Andrew P. 2001 *What is the future for the Judicial Committee of the Privy Council?*. School of Public Policy, University College London. [online]. s. . [cit. 2014-05-12] Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/72.pdf>.

⁴⁷ O'NEILL, Aidan. 2001. Judicial Politics and the Judicial Committee: The Devolution Jurisprudence of the Privy Council. *Modern Law Review*[online]. **64**(4):s. 603-618 [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1111/1468-2230.00341. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1468-2230.00341/abstract>.

mohla soudní komise sama rozhodnout, že se jimi bude zabývat. Případy často souvisely s činností lorda advokáta, jehož se jako člena skotské exekutivy týká ustanovení zákona o Skotsku, které říká, že „Člen skotské exekutivy nemá pravomoc přijímat žádné normativní akty ani jinak jednat, pokud jsou tyto akty nebo jednání v rozporu s lidskými právy podle Evropské úmluvy o lidských právech nebo právem Evropské unie“.⁴⁸

Prvním případem, který se k Soudní komisi dostal, byl případ *Montgomery and Coulter v. Her Majesty's Advocate and the Advocate General for Scotland*. Tento případ se týkal dvou obviněných z vraždy, kteří tvrdili, že tím, že jejich případ byl dopodrobna probírán ve veřejných sdělovacích prostředcích, jim bylo upřeno právo na spravedlivý proces. Během soudního projednávání došlo ke sporu mezi jednotlivými soudci v komisi o to, jestli má tento případ vůbec charakter devoluční kauzy.⁴⁹ Senát se v tomto případě skládal ze dvou Skotů a tří dalších členů a právě skotští soudci tvrdili, že tento případ devoluční charakter bezpochyby má.⁵⁰ Sporné bylo, jestli se lord advokát dopustil porušení článku 6 Evropské úmluvy o lidských právech, který stanoví právo na spravedlivý proces a zároveň možnost vyloučení tisku a veřejnosti: „v zájmu mravnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků, anebo v rozsahu považovaném soudem za zcela nezbytný pokud by, vzhledem ke zvláštním okolnostem, veřejnost řízení mohla být na újmu zájmům spravedlnosti“.⁵¹ Soudci, kteří nebyli ze Skotska, tvrdili, že právo na spravedlivý proces a možné vyloučení veřejnosti se týká až samotného soudního procesu a nemůže být tedy vykonáváno předtím, než byl proces vůbec zahájen. Skotové naopak tvrdili, že lord advokát je historicky součástí skotského soudnictví a změna, kterou zákon o Skotsku přinesl, byla provedena proto, aby zajistila odpovědnost za průběh spravedlivého

⁴⁸ The Scotland Act 1998. Section 57. odst 2. [online]. [cit. 2014-03-20] Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998>.

⁴⁹ LE SUEUR, Andrew P. 2001 *What is the future for the Judicial Committee of the Privy Council?*. School of Public Policy, University College London. [online]. s. 12. [cit. 2014-05-12] Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/72.pdf>.

⁵⁰ O'NEILL, Aidan. 2001. Judicial Politics and the Judicial Committee: The Devolution Jurisprudence of the Privy Council. *Modern Law Review*. [online]. 64(4): s. 607. [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1111/1468-2230.00341.

⁵¹ Evropská úmluva o ochraně lidských práv. 1950. Čl. 6, odst. 1. [online]. [cit. 2014-05-13]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf.

procesu nejen soudu ale i lorda advokáta.⁵² Případ však nakonec skončil zamítnutím odvolání z toho důvodu, že se nepodařilo prokázat jakékoliv pochybení, které by spravedlivý proces znemožnilo.⁵³

Významným se pak stal případ *Brown versus Stott*. Vrchní skotský soud zde rozhodl, že pokud se obžaloba použije u soudu jako důkaz prohlášení, které obviněný učinil pod nátlakem na policejní stanici, dojde k porušení jeho práva na spravedlivý proces podle Evropské úmluvy o lidských právech. Soudní komise však jednání uzavřela výrokem, že toto právo není absolutní a může být omezeno, pokud je omezení proporcionální a nepopírá právo na spravedlivý proces jako celek. Kauza je významná také tím, že zde byli poprvé skotští soudci v převaze - tři v pětičlenné komisi.⁵⁴

Většina případů, které Soudní komise rozhodovala, se opravdu týkala lidských práv v Evropské úmluvě. Alan Trench uvádí pouze tři, kde byla řešena otázka možného překročení pravomocí.⁵⁵

První z nich byl případ *Anderson, Reid and Doherty v. Scottish Ministers and Advocate General for Scotland* z roku 2001, v němž rozhodovanou otázkou byla legálnost skotského zákona o duševním zdraví z roku 1999 (Mental Health Act). Týkal se pacientů s psychickými poruchami, kteří byli označeni za nevyléčitelné, a tak mohli být zadržováni v ochranných zařízeních jakkoliv dlouho, i přestože se jejich stav zlepšil a podmínky pro jejich hospitalizaci přestaly existovat. Žalobci tvrdili, že zákon, který toto umožňoval, byl přijat v rozporu se svěřenými kompetencemi, avšak Soudní komise konstatovala, že byl zaveden v souladu s pravidly.⁵⁶

⁵² O'NEILL, Aidan. 2001. Judicial Politics and the Judicial Committee: The Devolution Jurisprudence of the Privy Council. *Modern Law Review*. [online]. **64**(4): s. 607. [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1111/1468-2230.00341. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1468-2230.00341/abstract>.

⁵³ O'NEILL, Aidan. 2001. Judicial Politics and the Judicial Committee: The Devolution Jurisprudence of the Privy Council. *Modern Law Review*. [online]. **64**(4): s. 608. [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1111/1468-2230.00341. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1468-2230.00341/abstract>.

⁵⁴ O'NEILL, Aidan. 2001. Judicial Politics and the Judicial Committee: The Devolution Jurisprudence of the Privy Council. *Modern Law Review*[online]. **64**(4): s. 605. [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1111/1468-2230.00341. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1468-2230.00341/abstract>.

⁵⁵ TRENCH, Alan. 2012. The Courts and Devolution in the UK. *The British Journal of Politics* [online]. **14**(2): s. 307 [cit. 2014-05-12]. ISSN 13691481. s. 307. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1467-856X.2011.00497.x>.

⁵⁶ *Anderson & Ors v. Scottish Ministers & Anor (Scotland)* [2001] UKPC D5 (15 October 2001). [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z : <http://www.bailii.org/uk/cases/UKPC/2001/d5.html>.

Jiným případem, který zkoumal zákonnost přijímání legislativy, byl *DS versus Her Majesty's Advocate*, který se týkal zákona o trestných činech v sexuální oblasti 2002 a jeho případného nesouladu s Evropskou úmluvou o lidských právech.⁵⁷

V souvislosti s Walesem se devoluční případy u Soudní komise nevyskytovaly, což Andrew Le Sueur odůvodňuje jednak absencí pravomocí v trestním soudnictví a podobných funkcí jako lord advokát ve Skotsku a zároveň tím, že Velšské národní shromáždění nemělo žádnou primární legislativní pravomoc, a proto nedocházelo k procesům, které by se týkaly překročení pravomocí v tomto směru.⁵⁸

Pro období před vznikem Nejvyššího soudu je tedy charakteristické to, že soudní přezkum devolučních otázek nebyl příliš využíván. Robert Hazell tento nedostatek vysvětluje hlavně specifickou ústavní strukturou, flexibilitou jednotlivých devolučních zákonů, způsobem, jakým jsou předpisy devolučními orgány přijímány atd.⁵⁹ Systém, kdy kontrola probíhala hlavně mimosoudně, měl podle něj výhodu hlavně v rychlosti řešení. Nevýhodou však zůstával nedostatek právní jistoty, transparentnosti a federální vyváženosti systému.⁶⁰

3.3. Kontrola Nejvyšším soudem

Celá procedura soudního přezkumu legislativních aktů je upravena v jednotlivých devolučních zákonech. Nejvyšší soud nemůže zahájit jednání z vlastního podnětu, ale pouze z podnětu osob označených zákony jako tzv. „relevant officer“. Ty jsou vyjmenovány taxativně. Je to v záležitostech týkajících se Walesu generální prokurátor pro Anglii a Wales (Attorney General) a velšský generální prokurátor (Counsel

⁵⁷ DS v. Her Majesty's Advocate (The High Court of Justiciary Scotland) [2007] UKPC D1 (22 May 2007). [online]. [cit. 2014-05-12].

Dostupné z: <http://www.bailii.org/uk/cases/UKPC/2007/D1.html>.

⁵⁸ LE SUEUR, Andrew P. 2001 *What is the future for the Judicial Committee of the Privy Council?*. School of Public Policy, University College London. [online]. s. 13. [cit. 2014-05-12] Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/72.pdf>.

⁵⁹ HAZELL, R. 2007. Out of Court: Why Have the Courts Played No Role in Resolving Devolution Disputes in the United Kingdom? *Publius: The Journal of Federalism* [online]. 37(4): S. 581-589 [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1093/publius/pjm020. ISSN 0048-5950.. Dostupné z: <http://publius.oxfordjournals.org/cgi/doi/10.1093/publius/pjm020>.

⁶⁰ HAZELL, R. 2007. Out of Court: Why Have the Courts Played No Role in Resolving Devolution Disputes in the United Kingdom? *Publius: The Journal of Federalism* [online]. 37(4): s. 595 .[cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1093/publius/pjm020. ISSN 0048-5950. . Dostupné z: <http://publius.oxfordjournals.org/cgi/doi/10.1093/publius/pjm020>.

General), ve věcech Skotska generální advokát a lord advokát a v případě Severního Irsku - generální advokát pro Severní Irsko (Advocate General for Northern Ireland) a generální prokurátor pro Severní Irsko (Attorney General for Northern Ireland).⁶¹ Podněty mohou rovněž podávat vyšší soudy a apelační soudy⁶² - běžný občan jej podávat nemůže.

Navrhovatel oznámí podání také orgánu, který daný akt přijal a pokud ho přijalo Shromáždění Severního Irsku, oznámí to rovněž kanceláři prvního ministra a jeho zástupci. Pokud soud shledá, že akt, který byl předmětem jednání, nebyl přijat v souladu s přidělenými pravomocemi, neznámá to, že přestane automaticky platit. Soud může ve svém rozsudku rozhodnout o odstranění účinků, které měl, nebo může dočasně či permanentně pozastavit jeho účinnost, dokud nebude chyba odstraněna. Rozhodnutí soudu v devoluční otázce je závazné ve všech právních procedurách.⁶³

4 Skotsko

4.1 Novodobý devoluční vývoj ve Skotsku

V roce 1997 představila Labouristická strana ve svém předvolebním programu devoluci jako jednu z klíčových otázek budoucího uspořádání. Labouristé ve svém manifestu přislíbili, že pokud v následujících volbách vyhrají, vyhlásí ve Skotsku a Walesu referenda o devoluční otázce. Když pak strana volby vyhrála, skutečně dne 17. září 1997 ve Skotsku referendum vyhlásila. Její vedení si však výsledkem vůbec nebylo jisto a to hlavně z toho důvodu, že se od neúspěšného referenda o devoluci z roku 1979 zvýšil počet těch, kteří si přáli nezávislost Skotska. Výzkumy však zároveň napovídaly, že tato skutečnost by nutně nemusela vést k odmítnutí návrhu. To se nakonec potvrdilo, když voliči v referendu hlasovali pro vznik skotského parlamentu.⁶⁴

⁶¹ Scotland Act 1998. Schedule 6. [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/46/schedule/6>.

⁶² *The Supreme Court annual report and accounts 2011-2012*. London: Stationery Office. ISBN 978-010-2978-162. s. 21. . [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupné na: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/247092/0026.pdf

⁶³ Scotland Act 1998. Part 3. Section 41 . [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998>.

⁶⁴ Ríchová, Blanka, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku: devoluce, tradice, změna. In:

Skotský parlament (Holyrood) byl ustaven zákonem z roku 1998 a zasedá v něm 129 poslanců s funkčním obdobím čtyř let. Volební systém do parlamentu je odlišný od britského. Jedná se o tzv. additional member systém (AMS).⁶⁵ V tomto systému je 73 poslanců vybráno v jednomandátových volebních obvodech a zbylých 56 je voleno proporčně podle pořadí na kandidátních listinách v osmi volebních obvodech shodných s obvody pro volby do Evropského parlamentu. V každém z nich je zvoleno sedm poslanců.⁶⁶

Skotský parlament byl na rozdíl od Velšského národního shromáždění hned ze začátku obdařen poměrně širokou primární zákonodárnou pravomocí. Ta je v zákonu o Skotsku nastavena tak, že na rozdíl od Walesu nejsou vypočteny oblasti kompetencí, ve kterých může přijímat zákony. Naopak jsou zde vyjmenovány okruhy, kde tak činit nesmí a legislativní pravomoc přísluší výhradně parlamentu ve Westminsteru, tzv. „reserved matters“. Mezi ně patří například ústava, registrace politických stran, státní služba (Civil Service), zahraniční politika, obrana, bezpečnost, hospodářství, oblast zaměstnanosti a sociálního zabezpečení atd.⁶⁷ Velmi důležitým ustanovením zákona o Skotsku je článek 28 odstavec 7, který uvádí, že pravomoc „Holyroodu“ přijímat zákony nevyklučuje pravomoc „Westminsteru“ přijímat zákony pro Skotsko. Toto ustanovení odpovídá ústavnímu principu suverenity parlamentu.⁶⁸ Existuje však tzv. Sewelova konvence, která je obsažena v Devolučních pokynech číslo 10⁶⁹, v níž britská vláda vyjadřuje souhlas s tím, že existují oblasti, ve kterých by ona ani parlament neměly jednat, pokud s tím skotský parlament neprojeví svůj souhlas.⁷⁰

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. 2008. *Základní modely demokratických systémů : komparace politických systémů*, Vyd.1. Praha : Oeconomica, 255. Str. ISBN 978-80-245-1357-7. s. 116.

⁶⁵ LEBEDA, Tomáš. AMS není MMP : poznámka ke kategorizaci dvou zdánlivě podobných systémů. In: Mlejnek, Josef, *Směšené volební systémy a většintvorné modifikace systémů poměrných*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2010, s. 15-26. ISBN 978-80-246-1782-4.

⁶⁶ Scotland Act 1998, Schedule 5. [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/46/contents>.

⁶⁷ Scotland Act 1998, Schedule 5. [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/46/contents>.

⁶⁸ Scotland Act 1998, část I., oddíl Legislation, čl.28 (7). [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/46/contents>.

⁶⁹ Devolution Guidance Note 10 [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.gov.scot/About/Sewel/Background/DGN10>

⁷⁰ Sewel Convention [online]. 2012 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.gov.scot/About/Government/Sewel/Background>

4.2 Devoluční případy související se Skotskem před Nejvyšším soudem

Většina případů, které byly v souvislosti s devolucí u Nejvyššího soudu projednávány, se týkala otázky, jestli je jednání skotských orgánů v souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech. Celkově se v souvislosti s devolucí soud od svého založení v roce 2009 zabýval asi 20 případy⁷¹, z nichž většina se týká práv vymezených v Evropské úmluvě a jejich případného porušení skotskými orgány. Judikátů, které by řešily překročení zákonodárných pravomocí, je tedy v současnosti jen několik.

4.2.1 Martin and Miller

Význam tohoto případu spočívá v tom, že byl prvním, který řešil otázku, zda devoluční orgán překročil legislativní pravomoci, a dostal se až k Nejvyššímu soudu. Jednalo se o obvinění řidiče, který řídil vozidlo, přestože neměl řidičské oprávnění. Doprava je jednou z oblastí, jež nebyla svěřena skotskému parlamentu, a tak se toto protiprávní jednání posuzovalo podle dvou britských zákonů z roku 1988.⁷² Legislativní pravomoc v trestních věcech však náleží Skotům a Hollyrood v roce 2007 přijal trestní řád, jenž prodlužoval maximální délku trestu, který mohl být udělen ve zkráceném řízení.⁷³

Otázka tedy zněla, zda skotský parlament přijal tento zákon v souladu se svými kompetencemi. Pokud by tomu tak nebylo, jednalo by se o nicotný právní akt bez právních následků.

Případ rozhodoval pětičlenný senát, který tvořili dva soudci z Anglie, dva ze Skotska a jeden ze Severního Irsku. Ti nakonec judikovali, že skotský parlament svěřené pravomoci nepřekročil, ovšem obtížnost rozhodování dokazuje fakt, že závěr soudu nebyl jednomyslný a skončil poměrem 3:2. Při posuzování bylo potřeba zohlednit přijatou legislativu podle takzvaného testu podstaty a významu (Pith and Substance),

⁷¹ *The Supreme Court: Decided Cases* [online]. [cit. 2015-04-19]. Dostupné z:

<https://www.supremecourt.uk/decided-cases/index.shtml>

⁷² the Road Traffic Act 1988 and the Road Traffic Offenders Act 1988.

⁷³ *Judgment: Martin (Appellant) v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland) and Miller (Appellant) v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland)* [online], [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2009_0127_Judgment.pdf.

který obsahuje zákon o Skotsku.⁷⁴ Podle něj je nutné při posuzování, zda se právní úprava týká kompetencí, které si ponechal parlament v Londýně, zkoumat účel a dopad opatření. Proto bylo důležité zodpovědět tři otázky: 1/ jestli je cílem nového pravidla pozměnit skotský trestní proces, 2/ jestli má mít změna obecnou platnost (jak v přenesených, tak ponechaných oblastech) a pokud ano, tak 3/ jestli je speciální ve vztahu k dřívějším předpisům v oblasti dopravy spadající do legislativních pravomocí Westminsteru.⁷⁵ Soudci tedy museli poměrně detailně rozebrat účel zákona a tři z nich (dva angličtí a jeden skotský) nakonec hlasovali pro. Zbylí dva nahlíželi na případ jinak, zkoumali především doslovné znění zákona a to je přivedlo k opačnému závěru.

Zmíněné rozhodnutí je důležité nejen kvůli problematice, kterou se zabývá, ale také proto, že ukazuje nejednotnost přístupu zasедajících soudců v senátu. Na problém rozdílnosti názorů ostatně poukazuje v rozsudku i lord Rodger, jenž byl jedním z těch, kteří se domnívali, že skotský parlament překročil své kompetence. Ve svém odůvodnění uvádí: „*Dosud se museli soudci, právníci i studenti práv snažit zjistit, co myslel parlament pod pojmem pravidlo skotského trestního práva, které je speciální k pravomocem, které si ponechal britský parlament. To již samo o sobě bylo obtížné. Nyní se však musí snažit zjistit, co si pod těmito slovy představuje Nejvyšší soud. To je novou a fascinující záhadou*“.⁷⁶ Někteří odborníci si však kladli otázku, jestli by senát postupoval stejně i u jiných zákonů, ve kterých mohou být ukládané sankce vyšší. Proto bude potřeba, aby Nejvyšší soud jasněji definoval svůj postup.⁷⁷

⁷⁴ The UK Supreme Court and the legal line between devolved and non-devolved matters. 2010. TRENCH, Alan. *Devolution Matters* [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <https://devolutionmatters.wordpress.com/2010/08/11/the-uk-supreme-court-and-the-legal-line-between-devolved-and-non-devolved-matters/>.

⁷⁵ PRESS SUMMARY *Martin v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland); Miller v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland)* [2010] UKSC 10 [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2009_0127_PressSummary.pdf.

⁷⁶ JUDGMENT *Martin (Appellant) v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland) Miller (Appellant) v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland)* [online]. Odst. 149, [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2009_0127_Judgment.pdf.

⁷⁷ HIMSWORTH, Chris. 2010. Nothing Special About That? *Martin v HM Advocate in the Supreme Court In. The Edinburgh law review*. Edinburgh: T, (14): 487-492. ISSN 1364-9809. s. 491.

4.2.2 AXA v. Lord Advocate

Tento případ se týkal pojišťoven, které nejvýrazněji představovala společnost AXA, jež pojišťovaly zaměstnavatele proti odpovědnosti za škodu z nedbalosti, což zahrnovalo také případná zdravotní rizika související s výkonem práce. Pojišťovny žádaly, aby soud posoudil zákonnost normy vydané skotským parlamentem, která tvrdila, že azbest usazující se v hrudní oblasti způsobuje onemocnění. Podle jejich názoru by právní odpovědnost měli nést zaměstnavatelé.⁷⁸ Pleurální povlak přitom podle lékařů nutně nemusí vést k onemocnění, jeho přítomnost však dokazuje, že jedinec byl vystaven působení azbestu, který prokazatelně způsobuje poškození zdraví. Skotská norma byla reakcí na dřívější rozhodnutí Sněmovny lordů říkající, že pouhá přítomnost pleurálního povlaku nestačí k tomu, aby zaměstnanec nárokoval náhradu škody.⁷⁹

Pojišťovny tvrdily, že za a) zákon, který Holyrood vydal, je v rozporu s Evropskou úmluvou o lidských právech a za b) je vydání takového právního aktu bezdůvodné a iracionální. Soudy nižších stupňů, které případ před Nejvyšším soudem projednávaly, obě tato tvrzení odmítly.⁸⁰

Nejvyšší soud řešil otázku, zda a do jaké míry jsou zákonodárné akty skotského parlamentu přezkoumatelné podle systému Common Law. Soud při rozhodování v tomto případě zdůrazňoval ústavní význam případu, když jeden ze soudců přímo tvrdil: „*Tato kauza jde přímo ke kořenům vztahu mezi demokraticky zvoleným zákonodárným orgánem a orgánem soudní moci. Otázkou je, jakou roli má panství práva⁸¹ hrát ve stanovení hranic mezi nimi*“.⁸² Úkolem soudců tedy bylo rozhodnout,

⁷⁸ PRESS SUMMARY AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) [2011] UKSC 46 [online]. 12.11.2011. 2011 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_PressSummary.pdf.

⁷⁹ PRESS SUMMARY AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) [2011] UKSC 46 [online]. 12.11.2011. 2011 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_PressSummary.pdf.

⁸⁰ PRESS SUMMARY AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) [2011] UKSC 46 [online]. 12.11.2011. 2011 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_PressSummary.pdf.

⁸¹ Rule of Law, Doktrína v angloamerickém právu. Klade kromě psaného práva důraz na tradici. In: GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6., aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 310 s. ISBN 978-80-7380-454-1. s. 198.

jestli jsou zákony vydané Skotským parlamentem sekundárními právními akty – tedy přezkoumatelné z hlediska souladu s britským právním systémem, nebo primárními, které lze posuzovat pouze ve vztahu k ustanovením zákona o Skotsku.⁸³

Soudci se nakonec přiklonili k myšlence, že skotské zákony jsou zvláštním druhem primární legislativy a shodli se v tom, že je nelze zkoumat podle kritérií důležitých v systému Common Law, jako jsou například iracionalita, nesprávný cíl atd. Toto tvrzení podpírali demokratickou legitimitou skotského parlamentu, která ho „i přes nedostatek suverenity opravňuje ke stejnému respektu ze strany soudní moci jako celobritský parlament“.⁸⁴ Jeden ze soudců se sice obával případné neoprávněnosti aktů, nicméně standartní kontrolu podle Common Law považoval za nevhodnou. Všichni soudci se však shodli v tom, že tato kontrola by byla přípustná, pokud by zákony narušovaly fungující systém panství práva.⁸⁵

Nejvyšší soud tedy nakonec rozhodl, že Holyrood nejednal nad rámec svých pravomocí. Tento závěr byl mimořádně důležitý právě z toho důvodu, že otázka přezkumu aktů devolučních orgánů podle systému Common Law je považována za jednu ze zásadních otázek celého devolučního zákonodárství, a také proto, že pomohl vymezit vztah dvou vedle sebe fungujících právních systémů. Soud rovněž v odůvodnění naznačil částečné prolomení principu suverenity parlamentu, když jeden ze soudců napsal, že demokraticky zvolený orgán by měl mít i přes nedostatek suverenity největší přehled o potřebách svých voličů a Nejvyšší soud by to měl respektovat.⁸⁶

⁸² *JUDGMENT AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) (Scotland)* [online]. 12.11.2011. 2011, odst. 42, [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_Judgment.pdf.

⁸³ MCHARG, Aileen. 2012. AXA General Insurance Ltd v Lord Advocate : analysis. *The Edinburgh law review*. Edinburgh: T, (16): 224-229. ISSN 1364-9809. S. 226.

⁸⁴ *JUDGMENT AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) (Scotland)* [online]. 12.11.2011. 2011, odst. 46, [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_Judgment.pdf.

⁸⁵ *JUDGMENT AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) (Scotland)* [online]. 12.11.2011. 2011, odst. 46, [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_Judgment.pdf.

⁸⁶ *JUDGMENT AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) (Scotland)* [online]. 12.11.2011. 2011, odst. 46, [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_Judgment.pdf. Odst. 49, s. 22.

4.2.3 Imperial Tobacco Ltd. v. the Lord Advocate

Tento případ se k Nejvyššímu soudu dostal na podzim roku 2012 poté, kdy byl již předtím projednáván soudy ve Skotsku. Žalující stranou byla v procesu tabáková firma, která požadovala, aby soud rozhodl, že části skotského zákona o tabáku a základních zdravotnických službách z roku 2010 (The Tobacco and Primary Medical Services (Scotland) Act 2010) byly vydány mimo rámec pravomocí. Paragrafy, které chtěla tato společnost napadnout, se týkaly zákazu vystavování tabákových výrobků v obchodech a prodeje výrobků v automatech. Základem žaloby bylo tvrzení společnosti, že tato ustanovení se týkají prodeje zboží a bezpečnosti produktů⁸⁷, což jsou oblasti, ve kterých patří zákonodárná pravomoc parlamentu v Londýně.⁸⁸

Význam případu spočívá v tom, že v odůvodnění rozsudku byly pojmenovány tři principy, které by měly být zvažovány při rozhodování o tom, jestli byl zákonodárný akt vydán v souladu se svěřenými pravomocemi. Prvním z nich je potřeba posuzovat zákonodárné pravomoci podle pravidel stanovených v zákonu o Skotsku. Druhým je, že tato pravidla by měla být vykládána podle stejného principu jako odlišná pravidla v jiných zákonech. Třetí princip říká, že skutečnost, že tento zákon je nahlížen jako na ústavní, by neměla ovlivňovat jeho výklad.⁸⁹ Tyto tři principy na rozdíl od proklamací v odůvodnění předchozího rozhodnutí (AXA) ukazují trochu střízlivější přístup. Soud totiž dokládá, že přece jen existují určitá výkladová omezení aktů přijatých devolučními orgány. Lord Hope pak ukazuje interpretační postup, při kterém je nejdříve nutné identifikovat daný zákon a jeho cíle, poté správně vyložit pravomoci ponechané Westminsteru a následně rozhodnout, jestli se pravidlo k těmto pravomocem vztahuje.⁹⁰ Poslední z těchto kroků je sice obtížný, nicméně velmi důležitý je správný výklad pravomocí britského parlamentu. Musí být posouzen nejen název dané části, ale i vztahy mezi jednotlivými položkami v seznamu pravomocí, ostatní dokumenty aj.⁹¹

⁸⁷ PRESS SUMMARY *Imperial Tobacco Limited (Appellant) v The Lord Advocate (Respondent) (Scotland) [2012] UKSC 61*[online]. 12.12.2012. 2012 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2012_0066_PressSummary.pdf.

⁸⁸ Scotland Act 1998, Schedule 5. [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/46/contents>.

⁸⁹ PRESS SUMMARY *Imperial Tobacco Limited (Appellant) v The Lord Advocate (Respondent) (Scotland) [2012] UKSC 61*[online]. 12.12.2012. 2012 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2012_0066_PressSummary.pdf.

⁹⁰ YU, Jie Wu. 2013. Interpretative processes under the Scotland Act 1998 Case Note: *Imperial Tobacco Ltd v The Lord Advocate. Oxford University Undergraduate Law Journal*. (14): 14-23. s. 16.

⁹¹ YU, Jie Wu. 2013. Interpretative processes under the Scotland Act 1998 Case Note: *Imperial Tobacco Ltd v The Lord Advocate. Oxford University Undergraduate Law Journal*. (14): 14-23. s.22.

Při aplikaci těchto principů došel soud k závěru, že zákon nebyl vydán mimo vymezené kompetence. V odůvodnění se píše, že příloha k zákonu o Skotsku, která prodej zboží a bezpečnost produktů začleňuje mezi pravomoci ponechané Londýnu, je zaměřena především na ochranu zákazníků před nekalými obchodními praktikami. Skutečností však je, že cílem zákona z roku 2010 bylo odradit zákazníky a snížit prodej tabákových výrobků a nikoliv zabránit prodejcům v nekalých praktikách. Argument bezpečnosti produktu byl také odmítnut.⁹²

Rozhodnutí soudu vyvolalo ze strany skotského ministra zdravotnictví pozitivní reakci. Kladná reakce přišla i ze stran Labouristů a skotských liberálních demokratů - jeden z labouristických poslanců ve skotském parlamentu prohlásil, že: „*rozhodnutí, aby tabákové výrobky nebyly na veřejnosti tolik vidět, je důležitým krokem k tomu, aby poptávka po nich ještě více klesala*“.⁹³

5 Wales

5.1 Novodobý devoluční vývoj ve Walesu

Návrh budoucího uspořádání Walesu byl obsažen v dokumentu A Voice for Wales z července 1997, který vypracovala vláda New Labour hned po svém vítězství ve volbách. V září 1997 bylo vyhlášeno referendum. Labour Party si však výsledkem nebyla vůbec jistá a to jednak kvůli tomu, že ani uvnitř strany nepanoval jednotný názor (hlasování nemělo ani jednomyslnou podporu členů britského parlamentu) a kampaň nepůsobila příliš efektivně.⁹⁴ Na případný nejistý výsledek ukazovalo i to, že BBC odvysílala zprávu, že návrh nejspíš nebude přijat.⁹⁵ Nakonec se i přes nízkou účast (pouhých 50 % oprávněných voličů) 50,3% z nich vyslovilo pro to, aby bylo devoluční

⁹² PRESS SUMMARY *Imperial Tobacco Limited (Appellant) v The Lord Advocate (Respondent) (Scotland) [2012] UKSC 61* [online]. 12.12.2012. 2012 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2012_0066_PressSummary.pdf.

⁹³ UK's highest court dismisses appeal by tobacco giant against ban on cigarette displays [online]. 12.12.2012. 2012 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2246883/UKs-Supreme-Court-dismisses-Imperial-Tobaccos-appeal-ban-cigarette-displays.html>.

⁹⁴ ŘÍCHOVÁ, Blanka, Postoj Labour Party k devoluci: Případ Walesu. In: FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. 2003. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace evropských zemí: sborník příspěvků z konference konané 9. prosince 2002 na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci*. Olomouc: Moneta, 121 s. ISBN 8090096573. s. 177.

⁹⁵ ŘÍCHOVÁ, Blanka, Devoluční proces ve Velké Británii. Proměna role politických stran. In: FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. 2002. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*. Olomouc: Moneta, 616 s. ISBN 8090096581. s. 292.

uspořádání zavedeno.⁹⁶ Vláda na tento výsledek reagovala předložením návrhu zákona o vládě Walesu (Government of Wales Act, zkráceně GOWA), který vešel v platnost 31. července 1998, kdy jej podepsala královna.

Nově vzniklé šedesátičlenné Velšské národní shromáždění (National Assembly for Wales), (dále jen Shromáždění) začalo fungovat v roce 1999. Poslanci byli voleni systémem AMS. 40 poslanců bylo voleno v jednomandátových obvodech a zbylých 20 pak proporčním systémem podle pořadí na kandidátních listinách stran v celkem pěti volebních obvodech. Každý z těchto obvodu má čtyři mandáty.⁹⁷ Shromáždění nebylo na rozdíl od Skotského parlamentu nadáno primární legislativní pravomocí (schopností schvalovat zákony). Plnilo spíše roli exekutivního orgánu, mezi jehož pravomoci patřilo jednak jmenování různých úředníků a dále právo sekundární legislativy, tedy pravomoc projednávat a rozpracovávat zákony, následně předkládané britskému parlamentu. Tuto roli plnilo shromáždění v zákonem taxativně vypočtených oblastech, mezi které patřila například místní správa, zemědělství, rybolov, zdravotnictví.⁹⁸

Změnu tohoto uspořádání přinesl v roce 2006 nový zákon (Government of Wales Act 2006). Cesta k němu začala v roce 2002, kdy byla založena na popud velšského prvního ministra (First Minister) Rhodri Morgana komise vedená lordem Richardem, jejímž úkolem bylo přezkoumat pravomoci Shromáždění a přiměřenost používaného volebního systému. Zpráva komise obsahovala tři základní témata, 1/ oddělení velšské exekutivy od legislativy, 2/ změnu pravomocí shromáždění tak, aby v některých oblastech mohlo přijímat zákony a za 3/ změnu volebního systému na systém jednoho přenositelného hlasu (SVT), který funguje v Severním Irsku.⁹⁹ Kromě toho bylo navrhováno zvýšení počtu poslanců na 80.

⁹⁶ DENVER, David. 2002. Voting in the 1997 Scottish and Welsh devolution referendums: Information, interests and opinions. *European Journal of Political Research* [online]. **41**(6): s. 829. [cit. 2015-05-05]. DOI: 10.1111/1475-6765.00034. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1475-6765.00034/epdf>.

⁹⁷ Government of Wales Act 2006. Part 1. The Assembly. Section 2. [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/32/contents>.

⁹⁸ Říchová, Blanka, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku: devoluce, tradice, změna. In: DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra, 2008. Základní modely demokratických systémů: komparace politických systémů, Vyd.1.

Praha: Oeconomica, 255. Str. ISBN 978-80-245-1357-7, s. 118.

⁹⁹ Říchová, Blanka, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku: devoluce, tradice, změna. In: DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra, 2008. Základní modely demokratických systémů: komparace politických systémů, Vyd.1.

Praha: Oeconomica, 255. Str. ISBN 978-80-245-1357-7, s. 119.

Na základě tohoto dokumentu byl připraven návrh zákona, jenž neakceptoval návrh změny volebního systému ani navýšení počtu poslanců. Umožnil však oddělení výkonné moci, kterou měl nadále představovat orgán zvaný vláda Velšského národního shromáždění (dále Velšská vláda), a zákonodárné moci reprezentované Velšským národním shromážděním. Předsedou velšské vlády, která má osm ministrů je tzv. první ministr, dále v ní zasedají tzv. Chief Whip a velšský generální prokurátor (Counsel General for Wales), ten je jakýmsi poradcem vlády v právních otázkách a jejím zástupcem u soudů, a konečně jsou zde ještě čtyři zastupující ministři. Zákon upravuje ustavení vlády tak, že první ministr je nominován národním shromážděním a jmenován královnou, poté vybírá a jmenuje ostatní ministry a rovněž navrhuje po obdržení souhlasu shromáždění královně ke jmenování osobnost, která by se mohla stát generálním prokurátorem.

Důležitost tohoto zákona spočívá především v tom, že poprvé v historii umožnil Velšskému národnímu shromáždění přijímat primární legislativu ve speciálně určených oblastech. To, aby se takové zákonodárné akty staly platnými, bylo podmíněno souhlasem obou komor britského parlamentu, dále souhlasem 2/3 členů shromáždění a ještě musely být schváleny v referendu,¹⁰⁰ Oblasti, ve kterých bylo přijímání zákonů možné, byly specifikovány v 5. příloze zákona a patřilo mezi ně například zemědělství, historické památky, kultura, vzdělávání, životní prostředí, hospodářský rozvoj, zdravotnictví, sport, velšský jazyk aj.

V roce 2007 vyhráli volby ve Walesu labouristé a jejich předseda se stal prvním ministrem, ovšem jeho vláda byla menšinová, a tak později uzavřel i přes kritiku části vlastních straníků koaliční dohodu s velšskou stranou Plaid Cymru. Následně byla sestavena skupina All Wales Convention, která měla připravit půdu pro úspěšný výsledek referenda o tom, jestli má mít Shromáždění možnost přijímat zákony ve vymezených oblastech.

V roce 2010 pak samo Shromáždění hlasovalo o tom, jestli se má referendum konat, 53 z 60 členů bylo pro, a tak všelidové hlasování v březnu 2011 proběhlo. Volební účast byla 35,4% z nichž 63,5% souhlasilo.¹⁰¹

¹⁰⁰ Government of Wales Act 2006, Part 4, Section 103-106. [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupné na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/32/contents>.

¹⁰¹ JENNINGS, Martin. 2011. Results of the National Assembly for Wales Referendum 2011. *National Assembly for Wales*[online]. s. 1. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z:

Další krok byl učiněn v říjnu 2011. Tehdy oznámila státní tajemnice pro Wales, která je členkou britské vlády vznik nové komise (Commission on Devolution in Wales). Jejím hlavním úkolem bylo prověřit možnost převodu fiskálních pravomocí na Velšské národní shromáždění a vytvářet další návrhy a doporučení ve vztahu k jeho kompetencím. Předsedou sedmičlenné komise byl jmenován Paul Silk¹⁰², zasedl v ní představitel univerzity v Aberystwyth, dále zástupce velšského hnutí Principality Building Society a konečně členové politických stran, které jsou ve shromáždění zastoupeny.¹⁰³

Silkova komise do současnosti vypracovala dvě zprávy. Ta z roku 2012 obsahovala 33 doporučení ohledně fiskálních pravomocí. Národní shromáždění by podle nich mělo mít vliv na různé méně důležité daně a v budoucnu určovat také výši daně z příjmu. Tato doporučení byla následně implementována do návrhu zákona Wales Bill 2013, který je v současnosti projednáván britským parlamentem.¹⁰⁴

Druhá zpráva z roku 2014 pak obsahuje návrh změn pravomocí Shromáždění. Komise se zde vyslovuje pro zavedení podobného modelu devoluce jako ve Skotsku, při kterém by v kompetenci britské vlády zůstaly oblasti jako ústava, zahraniční politika, obrana, imigrace, makroekonomické otázky.¹⁰⁵ Aby mohly být rozšířené pravomoci lépe vykonávány, navrhla Silkova komise stejně jako komise lorda Richarda navýšení počtů členů shromáždění z 60 na 80.¹⁰⁶ V neposlední řadě reagovala zpráva na situaci, kdy byly všechny tři do té doby přijaté zákony týkající se přijímání podzákoných předpisů, mezd v zemědělství a náhrady výdajů na léčbu nemocí způsobených azbestem podrobeny zkoumání Nejvyšším soudem. Tomu by se komise do budoucna ráda vyhnula, proto navrhuje zavedení jakéhosi arbitrážního mechanismu, který by měl případné spory ohledně pravomocí řešit ještě před podáním návrhu

<http://www.assembly.wales/Research%20Documents/Results%20of%20the%20National%20Assembly%20for%20Wales%20Referendum%202011%20-%20Research%20paper-04032011-211809/11-017-English.pdf>.

¹⁰² Podle něho tzv. Silk Commission.

¹⁰³ *The Silk Commission November 2011*. 2011, [online]. s. 1-2. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.assembly.wales/Research%20Documents/The%20Silk%20Commission%20-%20Research%20paper-22112011-227204/11-066-English.pdf>.

¹⁰⁴ Stádia projednávání možno sledovat na: services.parliament.uk/bills/2013-14/wales.html.

¹⁰⁵ *Empowerment and Responsibility – Legislative Powers to Strengthen Wales*. 2014. , [online].s. 43. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/empowerment-and-responsibility-legislative-powers-to-strengthen-wales>.

¹⁰⁶ *Empowerment and Responsibility – Legislative Powers to Strengthen Wales*. 2014. [online].s. 153. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/empowerment-and-responsibility-legislative-powers-to-strengthen-wales>.

k soudu. Další změnou by bylo to, že alespoň jeden soudce Nejvyššího soudu by měl mít potřebné znalosti poměrů a požadavků ve Walesu.¹⁰⁷

5.2. Případy řešené Nejvyšším soudem v souvislosti s devolucí ve Walesu

Až do roku 2011 nebylo vzhledem k tomu, jak byl systém ve Walesu nastaven, potřeba, aby se Nejvyšší soud zabýval případným překročením kompetencí, protože Velšské národní shromáždění potřebovalo k vydání většiny svých aktů zmocnění od Parlamentu. Úspěšné referendum o rozšíření pravomocí z roku 2011 však přineslo změnu, neboť souhlas Westminsteru nadále nebyl ve dvaceti vymezených oblastech zapotřebí. Toto posílení legislativních pravomocí a z něj pramenící činnost však v některých případech způsobilo nejistotu v tom, zda nemohlo dojít k excesu ze strany shromáždění. V polovině roku 2012 byl pak poprvé návrh velšského zákona předložen k posouzení Nejvyššímu soudu. Ten pak byl následován dvěma dalšími v letech 2013 a 2014. Zajímavé na tom je, že zatímco případy možného překročení pravomocí ve Skotsku se k soudu dostaly díky iniciativě soukromých subjektů a následnému postupu přes obecné soudy ve Skotsku, ty, které se týkaly záležitostí Walesu, byly vždy předloženy relevantním úředníkem. U prvních dvou to byl generální prokurátor (Attorney General), který je členem britské vlády a u posledního z nich velšský generální prokurátor (Counsel General).

5.2.1 Welsh Byelaws

Zákon o vládě Walesu z roku 2006 posílil pravomoci Velšského národního shromáždění tím, že mu umožnil, aby vydával primární legislativu ve vymezených oblastech. První normou, která byla takto přijata v roce 2012, byl zákon o přijímání vyhlášek orgány místní samosprávy (Local Government Byelaws Bill), jehož cílem bylo především zjednodušit přijímání místních vyhlášek. Před rokem 2012 bylo k tomu,

¹⁰⁷ *Empowerment and Responsibility – Legislative Powers to Strengthen Wales*. 2014. [online].s. 53- 54. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/empowerment-and-responsibility-legislative-powers-to-strengthen-wales>.

aby mohly vstoupit v platnost, zapotřebí potvrzení státního tajemníka (State Secretary) a cílem nového zákona bylo, aby tento souhlas již nebyl zapotřebí.

Zmíněný případ, který byl podán k Nejvyššímu soudu členem britské vlády generálním prokurátorem pro Anglii a Wales Dominic Grieve, byl průkopnickým v několika aspektech. Zaprvé v tom, že soud jeho platnost přezkoumával ještě předtím, než byl podepsán královnou a zadruhé v tom, že Nejvyšší soud poprvé projednával velšské zákonodárství. Britský generální prokurátor vyžadoval rozhodnutí, zda schválením tohoto zákona a konkrétně jeho článků 6 a 9 nedošlo k překročení legislativních pravomocí. Své jednání odůvodňoval tím, že tyto kroky podnikl v obavě, aby návrh zákona neměnil pravomoci ministrů tak, jak shromáždění činit nesmí.¹⁰⁸ Článek 6 odebíral státnímu tajemníkovi pravomoc potvrzovat podzákonné předpisy vydané podle zvláštního postupu, a článek 9 umožňoval velšským ministrům, aby rozšířili počet oblastí, ve kterých není třeba tajemníkovy souhlasu.¹⁰⁹

Pětičlenný senát nejvyššího soudu jednomyslně rozhodl, že Velšské národní shromáždění vydáním tohoto zákona své kompetence nepřekročilo. V odůvodnění pak uvádí, že primárního cíle zákona by nebylo možné dosáhnout, pokud by k odebrání pravomoci schvalovat vyhlášky nedošlo. Rozhodnutí soudu nadšeně komentoval nejen první ministr Carwin Jones, ale i předsedkyně shromáždění Rosemary Butler. Komentáře ze strany členů britské vlády pak především chválily, že rozhodnutí poskytne vodítko v tom, kde jsou hranice devoluce.¹¹⁰

Neobvyklé, hlavně v britském kontextu, bylo, že soud potvrdil možnost odebrání pravomoci členovi britské vlády. Po tomto rozhodnutí dokonce někteří lidé označili Nejvyšší soud za „ústavní soud“. Nejdále ve svém komentáři zašla jedna ze soudkyň Lady Hale, která pronesla: „Spojené Království se stalo federálním státem s ústavou, která upravuje vztahy mezi federací a jejími jednotlivými částmi.“¹¹¹

¹⁰⁸ *PRESS SUMMARY LOCAL GOVERNMENT BYELAWS (WALES) BILL 2012 - Reference by the Attorney General for England and Wales* [online]. 21.11.2012. 2012 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2012_0185_PressSummary.pdf.

¹⁰⁹ *PRESS SUMMARY LOCAL GOVERNMENT BYELAWS (WALES) BILL 2012 - Reference by the Attorney General for England and Wales* [online]. 21.11.2012. 2012 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2012_0185_PressSummary.pdf.

¹¹⁰ Supreme Court rejects UK government by-laws challenge. *www.bbc.com* [online]. 21.11.2012 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-wales-politics-20425435>.

¹¹¹ BOWCOTT, Owen. 2012. Supreme court becomes a constitutional animal. *www.theguardian.com* [online]. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z:

5.2.2 Agricultural Sector (Wales) Bill

Další případ se týkal zákona o mzdách v zemědělství, jenž dával velšským ministrům pravomoc rozhodovat o jejich výši, zatímco v minulosti toto právo náleželo Radě pro mzdy v zemědělství (Agricultural Wages Board). Ta byla v roce 2013 rozpuštěna britskou vládou, která svůj krok zdůvodnila tím, že zamýšlené uspořádání přinese nové flexibilní pracovní podmínky a napomůže k lepšímu vývoji v tomto odvětví. Podnět k projednání předložil Nejvyššímu soudu generální prokurátor pro Anglii a Wales. Ústní jednání se konalo v únoru 2014 a prokurátor se při něm snažil argumentovat tím, že problematika mezd souvisí se zaměstnaností, jež je v zákonu o vládě Walesu (GOWA), zařazena mezi oblasti, ve kterých byla legislativní pravomoc ponechána britskému parlamentu.¹¹²

Velšskou vládu zastupoval při jednání velšský generální prokurátor s tvrzením, že GOWA vůbec ve výčtu oblastí zaměstnanost neobsahuje a soud má interpretovat jen to, co zákon říká. Zdůrazňoval i jeho účel, kterým je ochrana a zlepšení zemědělství.

Soudci jednomyslně rozhodli, že i v tomto případě nedošlo ze strany velšského národního shromáždění k překročení legislativních pravomocí. Tento závěr komentoval státní tajemník pro Wales jako důležitý pro vyjasnění dělby kompetencí mezi legislativními orgány.¹¹³ Zdůraznil, že je vděčný za to, jak soud rozhodl, avšak označil za značně nevýhodné, když každý akt, který velšské shromáždění přijme, je podroben zkoumání Nejvyššího soudu.

V svém rozhodnutí naznačili soudci určitý výkladový směr, když napsali, že velšský zákon se nemusí týkat pouze přenesené pravomoci, ale pokud hlavní záměr spočívá ve změně spadající do přenesených pravomocí, může se dotknout i oblasti ponechané Westminsteru. Takový výklad považují za důležitý, protože mnoho přijímaných zákonů se může týkat více oblastí a je dobré, že soudci to nepovažují za důvod pro jeho tzv. „shození ze stolu“.

<http://www.theguardian.com/law/guardian-law-blog/2012/nov/28/supreme-court-constitutional-welsh-byelaws>.

¹¹² *PRESS SUMMARY Agricultural Sector (Wales) Bill - Reference by the Attorney General for England and Wales* [online]. 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2013_0188_PressSummary.pdf.

¹¹³ HENRY, Graham. 2014. Welsh Government 2-0 Attorney General: UK Government suffers second Supreme Court defeat over powers to set wages for farm workers. In: *WalesOnline* [online]. 9.6.2014. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/agriculture-wages-bill-uk-government-7394743>.

5.2.3 The Recovery of Medical Costs for Asbestos Diseases (Wales) Bill

Návrh na zahájení řízení o tomto zákonu, který byl Velšskému národnímu shromáždění předložen jedním z labouristických členů, podal velšský generální prokurátor Theodore Huckle. Ve svém projevu na půdě Shromáždění tento krok komentoval tím, že nemá pochybnosti o přijetí zákona v souladu s legislativními pravomocemi. Na druhou stranu, by však bylo dle jeho názoru vhodné, aby otázku možného excesu Nejvyšší soud prověřil dříve, než zákon začne platit. Chtěl by tak zamezit neustálým protestům ze strany pojišťoven a následně také dlouholetým soudním sporům jimi vedeným.¹¹⁴

Jednání před soudem se konalo v květnu 2014 a rozhodnutí bylo vydáno 9. února 2015. Pětičlenný senát Nejvyššího soudu došel k závěru, že v tomto případě byl zákon mimo pravomoci Velšského národního shromáždění. Nicméně již to, že rozhodnutí bylo učiněno v poměru 3:2, vzbuzuje jisté pochybnosti.

Spornými byla v tomto případě dvě ustanovení návrhu zákona. První z nich vymezovalo odpovědnost podnikatelů, kterými nebo za které byla zaměstnancům v případech nemocí způsobených azbestem vyplácena náhrada škody. Tato odpovědnost by v praxi znamenala, že zmíněné osoby by velšské vládě musely nahradit veškeré výdaje, které by byly uhrazeny pacientům ze systému NHS. Druhé pochybné ustanovení pak zakládalo povinnost pojišťoven, které by v těchto případech byly povinny pokrýt výdaje uskutečněné podle předchozího paragrafu.¹¹⁵

Soud nakonec rozhodl, že obě ustanovení byla v rozporu s legislativními pravomocemi. Zajímavé však bylo odůvodnění rozsudku. Ohledně paragrafu 2 mezi soudci nedošlo ke shodě ohledně možného excesu. Tři z nich totiž tvrdili, že k překročení došlo, protože velšská vláda nemá generální fiskální pravomoc a návrh posuzovaného zákona nebyl dostatečně úzce spjat s oblastmi, které spadají mezi jí vymezené pravomoci podle GOWA. Zbylí dva však ve svém stanovisku napsali, že tento paragraf překročení pravomocí nezpůsobuje. K diferencím v názorech soudců

¹¹⁴ The Record of Proceedings. In: National assembly for Wales [online]. 2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.assembly.wales/en/bus-home/pages/rop.aspx?meetingid=193#121640>.

¹¹⁵ Recovery of Medical Costs for Asbestos Diseases (Wales) Bill, § 2 a § 14. [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupný na: http://www.assembly.wales/en/bus-home/bus-legislation/proposed_members_bills/Pages/asbestos__recovery_of_medical_costs__bill.aspx.

došlo z důvodu rozdílné interpretace spojení „vztahuje se“. Podle jediného velšského člena senátu Thomase shromáždění prostředků pro NHS v tomto případě exces nezakládá. Většina soudců v čele s lordem Mancem však předložila výklad, dle kterého spojení „vztahuje se“ má jiný význam v zákonu o Skotsku než v zákonu o vládě Walesu. Jak již bylo řečeno v předchozím textu, způsob svěřeni pravomocí jednotlivým institucím je v těchto dvou částech Velké Británie odlišný. Zákon o Skotsku na rozdíl od GOWA nevypočítává oblasti, ve kterých může skotský parlament přijímat zákony, ale naopak obsahuje seznam oblastí spadajících pod pravomoc Westminsteru. GOWA je koncipován opačně, podle něj se zákon musí vztahovat k vyjmenovaným oblastem, aby byl v mezích legislativních pravomocí. O tento rozdíl pak soudci opřeli svoji argumentaci, když zdůrazili, že v případě Skotska musí dojít k úzkému propojení obsahu zákona s tzv. reserved matters (kompetencemi Westminsteru), aby došlo k excesu. Ve znění GOWA je tomu naopak a zákon tak musí úzce souviset s přenesenými pravomocemi, aby k excesu nedošlo.

Paragraf 14 uznali za nezákonný všichni soudci, ale zatímco tři tuto nezákonnost zdůvodňovali stejně jako u předchozího ustanovení, dva zbylí opět tvrdili, že by nemusel být nezákonný, pokud by se pojišťovněm uložila pouze povinnost, zaplatit zaměstnavatelům to, co poskytl jako náhradu škody na zdraví svým zaměstnancům. Vzhledem k tomu, že paragraf šel ještě dál a nařizoval pojišťovněm krýt veškeré výdaje, které byly poskytnuty v souvislosti s poškozením zdraví zaměstnanců ze systému NHS, spatřovali v něm i tito zbývající dva soudci exces.¹¹⁶ Soudci tak poprvé prohlásili návrh zákona za překročení pravomocí a vyvolali tím řadu otázek.

Pro obsah této práce není důležité zkoumat odlišnosti zákona ve Skotsku a Walesu, spíše je důležité zaměřit se na to, že soudci změnili přístup z případu AXA a začali vykládat pravomoci a jejich překročení pouze podle textu zákona, což souvisí s tím, jak je devoluce ve Walesu nastavena. Legitimita demokraticky zvoleného shromáždění pro ně nebyla v tomto případě klíčovou.

¹¹⁶ *Recovery of Medical Costs for Asbestos Diseases (Wales) Bill: Reference by the Counsel General for Wales (Applicant) and The Association of British Insurers (Intervener) [2015] UKSC 3* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2014_0043_PressSummary.pdf

6 Severní Irsko

6.1 Novodobý devoluční vývoj v Severním Irsku

Vzniku severoirského shromáždění předcházela podpis tzv. Velkopáteční dohody z dubna 1998, kterou podepsali zástupci politických stran a jiných skupin v Severním Irsku s představiteli Irska a britské vlády.¹¹⁷ Tento dokument upravoval celkem tři okruhy důležité pro ukončení konfliktu: 1) vztahy v rámci Severního Irska, 2) vztahy Severního Irska a Irské republiky a 3) vztahy s Velkou Británií.¹¹⁸ Následně prošel testem referenda, ve kterém za účasti 80 % oprávněných voličů 71,1 % hlasovalo pro její přijetí.¹¹⁹ Nově vzniklý orgán, Severoirské shromáždění, se skládá ze 108 členů, volených v 18 volebních obvodech systémem jednoho přenositelného hlasu a jeho předsedou byl tzv. Speaker.

Shromáždění bylo ze začátku obdařeno poměrně širokým spektrem pravomocí, ale přesto stále docházelo ke konfliktům mezi katolíky a protestanty. Proto britská vláda činnost shromáždění několikrát pozastavila a nakonec došlo k jeho zrušení, které trvalo od 14. října 2002 do 7. května 2007. V říjnu 2006 byl podepsána St. Andrews Agreement obsahující dohodu o znovuoživení devolučního uspořádání v Severním Irsku. K tomu měla přispět činnost tzv. Transitional assembly mezi listopadem 2006 a lednem 2007. Poté již následovala volební kampaň a v březnu 2007 volby.¹²⁰

Současné severoirské shromáždění má kromě legislativních kompetencí také pravomoc volit prvního ministra a jeho zástupce, kteří po získání podpory napříč Shromážděním a po svém zvolení předsedají tzv. Výkonné komisi ministrů (Executive Committee of Ministers). Ta je v současnosti tvořena kromě nich ještě třinácti dalšími

¹¹⁷ Říchová, Blanka, Spojené království Velké Británie a Severního Irska: devoluce, tradice, změna. In: DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra, 2008. *Základní modely demokratických systémů: komparace politických systémů*, Vyd.1. Praha: Oeconomica, 255. Str. ISBN 978-80-245-1357-7, s. 121.

¹¹⁸ ŠLOSARČÍK, Ivo. 2007. *Politický systém Irska*. Vyd. 1. Praha: Slon, 270 s. ISBN 9788086429618.

s. 238-239.

¹¹⁹ ŠLOSARČÍK, Ivo. 2007. *Politický systém Irska*. Vyd. 1. Praha: Slon, 270 s. ISBN 9788086429618. s. 238-239.

¹²⁰ History of the Assembly. <http://www.niassembly.gov.uk/> [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.niassembly.gov.uk/about-the-assembly/general-information/history-of-the-assembly/>.

členy.¹²¹ Její legislativní pravomoci jsou nastaveny obdobným způsobem jako v případě Skotska. Shromáždění má kompetence ve všech přenesených oblastech (devolved matters), kromě těch, které jsou v zákoně specificky označené. Ty se pak dělí na tzv. **reserved matters**, čili oblasti, které by v budoucnu mohly být přeneseny do působnosti shromáždění (například civilní letectví, ochrana spotřebitele, oblast finančních trhů a služeb, telekomunikací atd.), a **expected matters**, které bezpodmínečně zůstanou v působnosti Westminsteru (sem patří mimo jiné mezinárodní vztahy, obrana, národní bezpečnost, jaderná energie, daně, volby a měna).¹²²

6.2 Činnost Nejvyššího soudu související se Severním Irskem

Pokud jde o otázku případného překročení soudních pravomocí, nebyl dosud v Severním Irsku žádný případ projednáván. V dubnu 2011 se k němu téměř schylovalo, když General Attorney for Northern Ireland John Larkin podal návrh na přezkum navrhovaného zákona o náhradě škod (Damages (Asbestos-Related Conditions) Bill), jenž měl umožňovat podat žalobu na odpovědné činitele osobám, kterým se vytvořily na plicích povlaky kvůli dlouhodobému vystavování účinkům azbestu. Mezitím však padlo rozhodnutí v obdobném případě ze Skotska, a v důsledku toho vzal John Larkin návrh zpět. Svůj krok pak okomentoval takto: „vždy jsem byl toho názoru, že pokud skotský případ bude schopen poskytnout definitivní odpověď na otázku žalovatelnosti škod způsobených azbestem, nebude již nutné, aby byla zvlášť projednávána severoirská kauza“.¹²³ Toto byl prozatím jediný případ v Severním Irsku, týkající se otázky excesu. V budoucnu však jistě k nějakému procesu tohoto typu dojde.

¹²¹ Your Executive. *Northern Ireland Executive* [online]. [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://www.northernireland.gov.uk/index/your-executive.htm>.

¹²² Northern Ireland Act 1998. Schedule 2 a 3. [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/47/contents>.

¹²³ Damages (Asbestos-Related Conditions) Bill Reference Withdrawn. *Www.attorneygeneralni.gov.uk/* [online]. 27.5.2011 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: http://www.attorneygeneralni.gov.uk/index/latest-news/news-archive/news-archive-2011/pleural_plaques_2.htm.

Závěr

Cílem mojí bakalářské práce bylo zhodnotit vliv Nejvyššího soudu na devoluční proces ve Spojeném království. Základní premisou bylo, že Nejvyšší soud svou činností k přispívá k prohlubování devoluce, a proto jsem se snažil podrobně rozebrat dosavadní rozhodnutí, která se této problematice týkají. Bohužel vzhledem k poměrně krátké existenci této instituce není případů mnoho, ale i přesto si myslím, že mohou poskytnout určité vodítko k tomu, jak na devoluci nahlížet. Na druhou stranu je ale nutné brát jednotlivá rozhodnutí s určitou rezervou, protože názory soudců jsou mnohdy odlišné a složení senátu samozřejmě ovlivňuje případný výsledek. Nyní se proto pokusím shrnout dosavadní rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Nejdříve je důležité zdůraznit, že soudci musí respektovat to, jak je devoluce v jednotlivých částech Spojeného království nastavena a podle toho postupovat. Odlišný způsob vymezení pravomocí pro jednotlivá území měl, dle mého názoru, za následek také to, že případy týkající se Skotska byly doposud k soudu podávány z iniciativy soukromých osob, které v nich spatřovaly exces a postupovaly cestou přes skotské soudy až k Nejvyššímu. U Walesu tomu bylo přesně naopak. Dosavadní judikatura zde je výsledkem podání, která byla učiněna ve většině případů zástupcem britské vlády a v posledním případě zástupcem vlády velšské.

Skotská kauza „Martin and Miller“ byla prvním případem, který se devoluce týkal. Rozhodnutí sice nebylo jednomyslné, nicméně důležité je, že tři soudci hlasující pro neposuzovali pouze to, jestli se zákon týká vymezených pravomocí. Základní otázky, které soud musel vyřešit, byly: 1/ jaký je cíl nové úpravy; 2/ jestli se zvýšení pravomocí šerifa v oblasti, která náleží Skotsku (trestně právní), může obejít bez zvýšení jeho pravomocí v oblasti doposud svěřené Westminsteru (doprava); 3/ specialita oproti britským zákonům.

Ještě zajímavější však bylo rozhodnutí AXA. Tady totiž jeden ze soudců ve svém zdůvodnění poskytl zajímavý výklad, který, dle mého názoru, poněkud nabourává dosavadní „doktrínu suverenity parlamentu“. Tvrdí totiž doslova: *„zvolení členové zákonodárského orgánu (v tomto případě Skotského parlamentu) jsou těmi nejlepšími soudci, kteří mohou rozhodnout, co je v zájmu jejich země“*... *„skotský parlament sice*

není suverénní, nicméně stejně sdílí výhody, které plynou z toho, že je to volený orgán“.¹²⁴ V rozhodnutí tak soudci projeví poměrně velkorysý přístup k problematice devoluce. Z tohoto důvodu jsem svoji pozornost věnoval vývoji v dalších kauzách.

Poslední skotský případ Imperial Tobacco, pak byl zajímavý tím, že soud vytyčil pravidla, která by měla být aplikována při výkladu norem přijatých devolučními orgány. V tomto postupu spatřuji jakýsi krok zpět a to především vůči předchozímu rozhodnutí ve věci AXA. Ostatně i v samotném textu jsou k nalezení taková prohlášení, jako například: „*jediným suverénem je parlament*“ a „*skotské zákony by měly být vykládány stejně jako ostatní britské normy*“.¹²⁵ Na případech těchto tří skotských rozhodnutí lze vyzorovat vývoj názoru na devoluci ve Skotsku, kdy soudci svůj spíše příznivější až poměrně extenzivní pohled v kauze AXA později poněkud revidovali.

Případ týkající se Walesu řešil Nejvyšší soud až v roce 2012, protože v dřívější době byl systém nastaven tak, že Velšské národní shromáždění nemělo primární zákonodárnou pravomoc. Zřejmě z důvodu, že tohoto Shromáždění má podstatně užší okruh pravomocí a je v zájmu britské vlády, aby nedocházelo k jejich překračování, byly první dva ze tří dosud projednávaných případů podány k soudu generálním prokurátorem pro Anglii a Wales.

První z nich se týkal zákona o přijímání podzákoných předpisů a byl zajímavý z toho důvodu, že soudci soudu jednohlasně potvrdili, že k tomu, aby mohly tyto předpisy vstoupit v platnost, není potřeba souhlasu zástupce britské vlády. Tím se vůči ní ostře vymezili, což vedlo až k prohlášením, že soud je ústavní a Spojené království je nadále federací.

Druhý judikát o mzdách v zemědělství je důležitý nejen z hlediska problematiky, kterou se zabývá, ale především tím, že soud kromě již dříve zmíněných tří návodů k interpretaci uvádí, že není problémem, pokud se zákon dotýká i pravomocí, které nebyly na Shromáždění přeneseny. Tento soudní výklad opět ukazuje poměrně

¹²⁴ *JUDGMENT AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) (Scotland)* [online]. 12.11.2011. 2011, odst. 46 a odst. 49. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_Judgment.pdf.

¹²⁵ *JUDGMENT Imperial Tobacco Limited (Appellant) v The Lord Advocate (Respondent) (Scotland) [2012] UKSC 61* [online]. 12.12.2012. 2012 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2012_0066_Judgment.pdf, s. 6.

velkorysý přístup, neboť soudci v odůvodnění uvádějí, že pokud primární záměr zákona spočívá v přenesených oblastech, může se dotýkat i oblastí, které si ponechal Londýn.

Z února 2015 pochází zatím poslední rozhodnutí, které je však poněkud matoucí. Doposud jsem konstatoval poměrně příznivý postoj soudu k jednotlivým devolučním orgánům, ovšem v této kauze soudci, i když nejednomyslně, poprvé rozhodli, že došlo k překročení pravomocí. Zákon se týkal podobné problematiky jako v případě AXA, ačkoliv zde byly jisté odchylky. Většina soudců brala za klíčový výklad toho, jak je zákon o vládě Walesu napsán, a proto požadovala více než úzké propojení z okruhem přenesených kompetencí. Lišili se však v názoru, zda zachovávat přístup již dříve vyjádřený v případě AXA, že volený orgán má mandát od voličů k posouzení, co je pro ně nejlepší. V závěru většina soudců vyjádřila nesouhlas tímto závěrem. Lze konstatovat, že právě případy tohoto druhu příliš nepřispívají ke stabilitě a právní jistotě ohledně přístupu soudu a bylo by nepochybně zajímavé sledovat, k jakému rozhodnutí by dospěl odlišně sestavený senát.

Vzhledem k prozatím velmi nízkému počtu případů je zřejmě předčasné hovořit o tom, zda Nejvyšší soud svou činností nějak přispěl k prohloubení devoluce. Zejména v případě Walesu, kde se situace neustále vyvíjí a Cardiff požaduje stále více pravomocí, je pravděpodobné, že činnost tohoto soudu povede k dalším výraznějším změnám. Ze strany velšských představitelů již několikrát zaznělo, že není dobré, když jsou případy předkládány Nejvyššímu soudu, a proto předpokládám, že budou volat po změně. Bude určitě zajímavé sledovat tuto problematiku i v budoucnu, protože počet případů bude jistě narůstat. Snad se také v dohledné době objeví nějaká kauza týkající se Severního Irska.

Velkým úkolem a zároveň výzvou pro soudce zůstává sjednocení přístupu k projednávaným případům. To se dosud příliš nedaří, jak je patrné z jejich rozhodování i z toho, že dva ze šesti byly rozhodnuty v poměru 3:2. Je však nutné mít na paměti, že Nejvyšší soud je velmi mladým orgánem - vždyť vznikl v roce 2009, a vůbec první případ řešil až o rok později. Ostatně ani proces devoluce ještě zdaleka není u konce a v souvislosti s tím, jak se bude dále vyvíjet přibudou jistě i další otázky možného překročení pravomocí v jednotlivých částech Spojeného království, které bude Nejvyšší soud muset vyřešit.

Summary

This Bachelor Thesis explored some elements of British judiciary and devolution. Its main focus was to find out how in 2009 newly established court, the Supreme Court influenced the devolution process. Author expected it to be very important aspect of devolution, that could help to clarify the borders of devolution settlement in the UK.

It is obvious, that the Supreme Court of the United Kingdom has played a role in devolution process. Nevertheless, it would need more time and more court decisions to significantly prove its influence. Since its establishment in 2009 and has been main legal authority under English and Welsh Law, Northern Irish Law and Scottish Civil Law. It overtook some functions, that had been previously exercised by House of Lords and jurisdiction over devolution matters, that had been held by Judicial Committee of Privy Council. The most important function of those is to consider, whether one of the created legislative bodies, the Scottish Parliament, the National Assembly for Wales and the Northern Ireland Assembly and related executive bodies when passing legislation has acted within its powers.

The Supreme Court has so far decided six those cases. In five of those cases, the validity of legislation was upheld. Judges of Supreme Court in each case expressed their interpretation of devolution statutes. But only in four of them all of them agreed on the result. It is still a great challenge for them to develop stable judiciary.

Použité zdroje

Monografie

DICEY, Albert Venn. 1982. *Introduction to the study of the law of the constitution*. Indianapolis: Liberty Fund, cxlviii, 435 s. ISBN 08-659-7002-5.

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. 2008. *Základní modely demokratických systémů : komparace politických systémů*, Vyd.1. Praha : Oeconomica, 255. Str. ISBN 978-80-245-1357-7.

FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. 2002. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*. Olomouc: Moneta, 616 s. ISBN 8090096581.

FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. 2003. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace evropských zemí: sborník příspěvků z konference konané 9. prosince 2002 na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci*. Olomouc: Moneta, 121 s. ISBN 8090096573.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6., aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 310 s. ISBN 978-80-7380-454-1.

HAZELL, Robert. 2002. *Commentary on the White Paper: the House of Lords - completing the reform*. London: The Constitution Unit, 40 s. ISBN 1903903092. [online] [cit. 2014-04-30]. Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/86.pdf>.

KUKLÍK, Jan a Radim SELTENREICH. 2011. *Dějiny angloamerického práva*. Vyd. 2., V nakl. Leges vyd. 1. Praha: Leges, 871 s. Student (Leges). ISBN 978-808-7212-875.

LEE, James. 2011. *From House of Lords to Supreme Court: judges, jurists and the process of judging*. Portland, Or.: Hart Pub., xxxi, 310 p. ISBN 18-494-6081-7.

MLEJNEK, Josef a kol. 2011, *Smišené volební systémy a většiotvorné modifikace systémů poměrných*. 2010. Vyd. 1. V Praze, 188 s. ISBN 978-802-4617-824.

ŠLOSARČÍK, Ivo. 2007. *Politický systém Irska*. Vyd. 1. Praha: Slon, 270 s. ISBN 9788086429618.

The Supreme Court annual report and accounts 2011-2012. London: Stationery Office.

99 s. ISBN 978-010-2978-162. Dostupné na:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/247092/0026.pdf.

Periodická literatura

DENVER, David. 2002. Voting in the 1997 Scottish and Welsh devolution referendums: Information, interests and opinions. *European Journal of Political Research* [online]. **41**(6): 827-843 [cit. 2015-05-05]. DOI: 10.1111/1475-6765.00034. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1475-6765.00034/epdf>.

GAVIN, Drewry. 2011. The UK Supreme Court – A Fine New Vintage, or Just a Smart New Label on a Dusty Old Bottle? *International journal for court administration* [online]. **3**(2): s. 1-14 [cit. 2014-02-12]. ISSN 2156-7964. Dostupné z: <http://www.iacajournal.org/index.php/ijca/article/view/60/42>.

GIBSON-MORGAN, Elizabeth. 2014. The United Kingdom Supreme Court and Devolution Issues: Towards Constitutional Review? *Revue Miroirs* [online]. (1) s.84-111. [cit. 2014-05-09]. ISSN 2275 – 2560. Dostupné z: <http://www.revuemiroirs.fr/links/article8.pdf>.

HAZELL, R. 2007. Out of Court: Why Have the Courts Played No Role in Resolving Devolution Disputes in the United Kingdom? *Publius: The Journal of Federalism* [online]. **37**(4): 578-598 [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1093/publius/pjm020. ISSN 0048-5950. Dostupné z: <http://publius.oxfordjournals.org/cgi/doi/10.1093/publius/pjm020>.

HIMSWORTH, Chris. 2010. Nothing Special About That? Martin v HM Advocate in the Supreme Court In. *The Edinburgh law review*. Edinburgh: T, (14): 487-492. ISSN 1364-9809.

MCHARG, Aileen. 2012. AXA General Insurance Ltd v Lord Advocate : analysis. *The Edinburgh law review*. Edinburgh: T, (16): 224-229. ISSN 1364-9809.

O'NEILL, Aidan. 2001. Judicial Politics and the Judicial Committee: The Devolution Jurisprudence of the Privy Council. *Modern Law Review*[online]. **64**(4): 603-618 [cit. 2014-05-12]. DOI: 10.1111/1468-2230.00341. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1468-2230.00341/abstract>.

TRENCH, Alan. 2012. The Courts and Devolution in the UK. *The British Journal of Politics* [online]. **14**(2): 303-322 [cit. 2014-05-12]. ISSN 13691481. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1467-856X.2011.00497.x>.

YU, Jie Wu. 2013. Interpretative processes under the Scotland Act 1998 Case Note: Imperial Tobacco Ltd v The Lord Advocate. *Oxford University Undergraduate Law Journal*. (14): 14-23.

Neperiodické zdroje

LE SUEUR, Andrew P. 2001 *What is the future for the Judicial Committee of the Privy Council?*. School of Public Policy, University College London. [online]. 18 s. [cit.

2014-05-12] Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/spp/publications/unit-publications/72.pdf>.

Elektronické zdroje

A guide to bringing a case to The Supreme Court. [online] 53 s.[cit. 2014-10-30]. Dostupné z: <https://www.supremecourt.uk/docs/a-guide-to-bringing-a-case-to-the-uksc.pdf>.

Constitutional Reform: A Supreme Court for the United Kingdom, July 2003, [online] [cit. 2014-05-21]. 53 s. Dostupné na: <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.dca.gov.uk/consult/supremecourt/supreme.pdf>.

Devolution Guidance Note 10 [online].[cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.gov.scot/About/Sewel/Background/DGN10>.

Empowerment and Responsibility – Legislative Powers to Strengthen Wales. 2014. 226 s. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/empowerment-and-responsibility-legislative-powers-to-strengthen-wales>.

History of the Assembly. [Http://www.niassembly.gov.uk/](http://www.niassembly.gov.uk/) [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:<http://www.niassembly.gov.uk/about-the-assembly/general-information/history-of-the-assembly/>.

House of Lords: The Law Lords response to the Government's consultation paper on Constitutional reform: Supreme Court for the United Kingdom, (July 2003) [online].[cit. 2014-04-13].Dostupné z: http://www.squire.law.cam.ac.uk/electronic_resources/uk_constitutional_reform_judicial_reform.php.

JENNINGS, Martin. 2011. Results of the National Assembly for Wales Referendum 2011. *National Assembly for Wales*[online]. : 8 s. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z:

<http://www.assembly.wales/Research%20Documents/Results%20of%20the%20National%20Assembly%20for%20Wales%20Referendum%202011%20-%20Research%20paper-04032011-211809/11-017-English.pdf>.

Obecné soudy- Anglie a Wales. *E-justice.europa.eu* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-ew-cs.do?member=1.

Obecné soudy - Severní Irsko. *E-justice.europa.eu* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-ni-cs.do?member=1.

Obecné soudy - Skotsko. *E-justice.europa.eu* [online]. [cit. 2015-05-11]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-sc-cs.do?member=1.

Report of the Royal Commission on the Reform of the House of Lords, A House for the Future, 2000. Cm 4534, [online]. [cit. 2014-04-13] Dostupné na: <https://www.gov.uk/government/publications/a-house-for-the-future-royal-commission-on-the-reform-of-the-house-of-lords>.

Sewel Convention. 2012. [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.gov.scot/About/Government/Sewel/Background>.

The Record of Proceedings. In: *National assembly for Wales* [online]. 2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.assembly.wales/en/bus-home/pages/rop.aspx?meetingid=193#121640>.

The Silk Commission November 2011. 2011, [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.assembly.wales/Research%20Documents/The%20Silk%20Commission%20-%20Research%20paper-22112011-227204/11-066-English.pdf>.

The UK Supreme Court and the legal line between devolved and non-devolved matters. 2010. TRENCH, Alan. *Devolution Matters* [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <https://devolutionmatters.wordpress.com/2010/08/11/the-uk-supreme-court-and-the-legal-line-between-devolved-and-non-devolved-matters/>.

Your Executive. *Northern Ireland Executive* [online]. [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://www.northernireland.gov.uk/index/your-executive.htm>.

Tiskové zprávy

BOWCOTT, Owen. 2012. Supreme court becomes a constitutional animal. *www.theguardian.com* [online]. [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/law/guardian-law-blog/2012/nov/28/supreme-court-constitutional-welsh-byelaws>.

HENRY, Graham. 2014. Welsh Government 2-0 Attorney General: UK Government suffers second Supreme Court defeat over powers to set wages for farm workers. In: *WalesOnline* [online]. 9.6.2014. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/agriculture-wages-bill-uk-government-7394743>.

Damages (Asbestos-Related Conditions) Bill Reference
Withdrawn. *Www.attorneygeneralni.gov.uk/* [online]. 27.5.2011 [cit. 2015-04-02].
Dostupné z: http://www.attorneygeneralni.gov.uk/index/latest-news/news-archive/news-archive-2011/pleural_plaques_2.htm.

Supreme Court rejects UK government by-laws challenge. *www.bbc.com* [online]. 21.11.2012 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-wales-politics-20425435>.

UK's highest court dismisses appeal by tobacco giant against ban on cigarette displays. 2012. [online]. 12.12.2012. [cit. 2015-03-21]. Dostupné

z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2246883/UKs-Supreme-Court-dismisses-Imperial-Tobaccos-appeal-ban-cigarette-displays.html>.

The UK Supreme Court Is A Major Milestone In Government's Constitutional Reform Agenda says Justice Secretary Straw. 2009. *The Information Daily.com* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://www.theinformationdaily.com/2009/10/19/the-uk-supreme-court-is-a-major-milestone-in-governments-constitutional-reform-agenda-says-justice-secretary-straw>.

Právní normy

Constitutional Reform Act 2005. [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupný z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/>.

Evropská úmluva o ochraně lidských práv. 1950. [online]. [cit. 2014-05-13]. Dostupná z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf.

Government of Wales Act 2006. [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/32/contents>.

Northern Ireland Act 1998. [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/47/contents>.

Recovery of Medical Costs for Asbestos Diseases (Wales) Bill, § 2 a § 14 [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupný na: http://www.assembly.wales/en/bus-home/bus-legislation/proposed_members_bills/Pages/asbestos__recovery_of_medical_costs__bill.aspx.

The Scotland Act 1998. [online]. [cit. 2015-05-13]. Dostupný na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/46/contents>.

Judikatura

Anderson & Ors v. Scottish Ministers & Anor (Scotland) [2001] UKPC D5 (15 October 2001) [online]. [cit. 2015-03-20]

Dostupné z : <http://www.bailii.org/uk/cases/UKPC/2001/d5.html>.

DS v. Her Majesty's Advocate (The High Court of Justiciary Scotland) [2007] UKPC D1 (22 May 2007) [online]. [cit. 2015-03-20]

Dostupné z: <http://www.bailii.org/uk/cases/UKPC/2007/D1.html>.

PRESS SUMMARY Martin v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland); Miller v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland) [2010] UKSC 10 [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2009_0127_PressSummary.pdf.

JUDGMENT AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) (Scotland) [online]. 12.11.2011. 2011, odst. 46, [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_Judgment.pdf.

Judgment: Martin (Appellant) v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland) and Miller (Appellant) v Her Majesty's Advocate (Respondent) (Scotland) [online], [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2009_0127_Judgment.pdf.

PRESS SUMMARY Agricultural Sector (Wales) Bill - Reference by the Attorney General for England and Wales [online]. 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2013_0188_PressSummary.pdf.

PRESS SUMMARY AXA General Insurance Limited and others (Appellants) v The Lord Advocate and others (Respondents) [2011] UKSC 46 [online]. 12.11.2011. 2011 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2011_0108_PressSummary.pdf.

PRESS SUMMARY Imperial Tobacco Limited (Appellant) v The Lord Advocate (Respondent) (Scotland) [2012] UKSC 61 [online]. 12.12.2012. 2012 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2012_0066_PressSummary.pdf.

PRESS SUMMARY LOCAL GOVERNMENT BYELAWS (WALES) BILL 2012 - Reference by the Attorney General for England and Wales [online]. 21.11.2012. 2012 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2012_0185_PressSummary.pdf.

Recovery of Medical Costs for Asbestos Diseases (Wales) Bill: Reference by the Counsel General for Wales (Applicant) and The Association of British Insurers (Intervener) [2015] UKSC 3 [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2014_0043_PressSummary.pdf.